

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 279

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XI METAI

K. T. DUBYSA

SIBIRO ERDVĖ

Šiaurinė Azijos dalis vadinama Sibiru. Laisvajam pasauliui jis yra žinomas kaip laisvę mylinčių žmonių lėtos mirties kapai. Nei Rusijos carai, nei dabar komunizmo diktatoriai Sibiro nuodugniai nėra ištyrę ir nežino nei jo tikro dydžio; nei toje erdvėje esančio žemės turto bei kitų detalių. Yra per daug dideli nenaudojamos žemės plotai, kurie pasiduoję lengvai ištiriami. Reikia patyrimo, kapitalo, technišku ir moksliskų priemonių, kad toji milžiniška dykuma būtų galutinai iširta. Sibiro ištyrimas — ateities mokslininkų darbas.

Nesenai skaitėme spaudoje komunistų pasigyrimą, kad jų mokslininkams pavyko Sibire surasti aukščiausias pasaulyje kalnas, žmogaus kojų nepasiektų vietų. Šis pasigyrimas parodo, kad Sibiras bandoma tyrinėti, bet jis nesiduoda taip lengvai ištiriamas. Mokslininkams tai naudingas pranešimas. Komunizmui yra priešingai. Jų pasigyrimas apie suradimą aukščiausio kalno ir Sibiro erdvės ištyrimą sugriovė pirmesnius teigimus ir parodė laisvajam pasauliui, kad iki šių dienų Sibiras nėra tinkamai iširtas. Jei pakraščiai yra žmogaus kojų išmindžioti, turi sudarytą žemėlapi, tai dar nereiškia, kad visas milžiniškas žemės plotas, visos vietovės, visi taškai jau buvo žmogaus, ekspedicijų ar medžiotojų pasiekti. Kas tą tvirtintų, tas save apgaudinėtų ir kitiems meluotų. Kol Sibiro erdvė bus apgaubta komunizmo režimo skraiste, tol jo rimtas ištyrimas nebus įmanomas. Patys komunistai nepajėgia, o svetimųjų kraštų mokslininkams, kurie galėtų tą padaryti, neleis, nes Sibiro pakraščiuose komunizmas koncentruoja savo karo pramonę, laiko milijonus vergų, kurie dirba iki mirties. Šiandien Sibiro pakraščiai yra laisvės kapai, vergijos ir prievartos stiprybės šaltinis.

1. Bendros žinios

Sibiras (rusiškai Sibir) yra plati šiaurės Azijos dalis. Šiaurėje siekia Ledinuoją vandenyną (Arctic Ocean); pietuose — Mongolijos liaudies respublikos teritoriją; vakaruose — Uralo kalnus ir Ramųjį vandenyną rytuose. Sibiro erdvėje yra Buriatų-mongolų ir Jakutų autonominės respublikos, Krasnojarsk, Chabarovsk (Tolimieji rytai), Altajaus ir Primor (Maritime) teritorijos bei šie dideli rajonai: Novosibirsk, Irkutsk, Čita, Tomsk. Daugiausia gyvenamos vietos ir svarbieji miestai: Barnaul, Biisk, Birobidžan, Irkutsk, Chabarovsk, Krasnojarsk, Novosibirsk, Komsomolsk, Vladivostok, Omsk ir Tomsk. Prie Sibiro rajono priskirti Sachalinė ir Kamčatkos plotai. Sibiro plotas apima 6,086,681 kv. m. Gyventojų apie 22,000,000.

Paviršius

Tokiame milžiniškame žemės plote, aišku, yra lygumų (nuo Uralo iki Jenisėjaus upės), ežerų (į vakarus nuo tos pat upės). Aukštesni kalnai prasideda Jablonoj ir Stanovoj kalnų grandinėje, kurie tęsiasi ir eina per Beringo pusiasalį apie 4,300 mylių. Didieji kalnai ir miškai prasideda apie Altajaus ir Šajano kalnus (pirmieji yra tarp Mongolijos ir Kinijos Sinkiang, antrieji — Tuvos autonominiame rajone).

LUCKO SUVAŽIAVIMAS 1429 METUOSE

S. Ušinsko paveikslas.

(Iš Dr. V. Sruogienės parašytos Lietuvos istorijos, kurią leidžia Tėvynės Mylėtojų Draugija).

Vietomis Sibiro žemės paviršius (įskaitant kai kurias Kamčatkos pusiasalio vietas) yra pakilęs nuo jūros lygio iki 10,000-15,000 pėdų. Nuo šiaurės ašigalio apie 250 mylių prasideda tundra, kur vietomis žemė yra įšalusi iki 650 pėdų gylio. Tas rajonas vadinamas negyvąja žeme. Toliau eina miškai-taigos, kurie apima apie 3,900,000 kv. m. Suprantama, kad tame plote auga įvairiausių rūšių medžiai, veisiasi visokiausi gyvuliai ir žvėrys. Yra nemažai labai geros žemės, bet ji dirvonuoja ir nenaudojama. Teigiama, kad Sibiro plotai gali lengvai išmaitinti daug milijonų žmonių.

Klimatas

Sibiro klimatas yra šaltas žiemą, bet karštas vasarą. Paprastai vidutinis šaltis yra 32°, bet vietomis siekia iki 93°C. (Verchojansk vietovė šiaurės Sibire). Vasaros metu yra atvirkščiai — temperatūra rodo tuos pačius laipsnius šilimos (išėmus kraštutinybes). Sibiro žiemos yra ilgos, šalios, o vasaros trumpos ir karštos. Žiemą prisinga daug sniego, bet vasarą lietaus yra neperdaugiausia. Jei Sibiro klimatas būtų drėgnas, tai jo šaltį žmogus vargiai galėtų pakelti. Visa laimė, kad Sibiro klimatas yra sausas ir leidžia žmogui pakelti didesnę šaltį. Geriausias klimatas yra Buriat-Mongolijos ASSR, apie didžiausią Azijoje Baikalo ežerą. Šiltesnėse vietose auginama javai, daržovės, vaisiai ir kiti naudingi augalai.

Upės

Sibiras yra išraižytas tūkstančiais ežerų ir mažų upių bei upelių. Iš didesnių upių minėtinos Lena, Jenisėj, Ob ir Amur. Apie jas ir spiečiasi Sibiro gyventojai. Upės naudojamos keliavimui. Pati geriausia susisiekimui upė yra Ob ir jos intakas Irtyš, nes jomis galima keliauti laivais iki 9,000 mylių. Kitomis upėmis laivininkystės keliai siekia iki 3,000 mylių. Susisiekimas pagerėjo, kada 1903 metais buvo praves-tas Transibirijos geležinkelis, kuris sujungė Kiniją su Rusija.

Visi didieji Sibiro miestai stovi prie didžiųjų upių: Krasnojarsko miestas įsikūrė prie Jenisėjaus upės, Novosibirsk — prie Obės, Omsk — prie Irtyšo ir Chabarovsk — prie Amuro, kur Transibirijos geležinkelis kerta Amuro upę. Žinoma, šiandien su tais miestais palaikomas susisiekimas oro keliu. Sausumos keliai Sibire yra primityvūs, blogi ir nei Amerikos bei kitų kraštų keliams negali prilygti.

Sibiro pramonė

Šiokia tokia pramonė buvo carų laikais.

Sibiro gyventojai daugiausia anais laikais vertėsi žvejyba ir medžiokle. Žemės ūkis buvo nepraktikuojamas. Daugiau buvo kreipiamas dėmesys į gyvulių auginimą, bet ir tai nežymiai. Įsigalėjus komunizmui, ypač po 2-jo karo, komunistai savo karo pramonę ėmė stiprinti Sibiro erdvėje. Kokia šiandien yra sukurta pramonė Sibire, sunku pasakyti, nes komunistai tai slepia. Reikia manyti, kad dėl sukcentravimo "nusikaltėlių", kurie prievarta turi dirbti komunistams, karo pramonė Sibire yra padidėjusi ir prasiplėtusi.

Žemės turtai

Yra žinoma (be to, ir spėjama), kad Sibiro plotuose yra daug žemės turto. Ten yra randama nemažai akmens anglies (Kuznecko baseinas, Cheremkovo-Minusinsk, kur apskaičiuojama iki 400,000,000,000 tonų). Lenos upės slėniuose iškasama dvi trečiosios viso sovietų aukso. Jo yra dar Bodaibo ir Vitim paupiuose. Sidabro yra apie Nerčinsk upę, pietryčių Sibire. Be to, Sibiras turi grafito, geležies, vario, švino, cino, cinko ir uranijaus. Tikrai nežinoma, kiek daug yra uranijaus Sibire, bet prileidžiama, kad ten gali būti nemaži kiekiai. Mangano rūdos ir granito-marmuro yra didžiausi klodai.

2. Trumpa Sibiro istorija

Pirmieji Sibiro gyventojai buvo vadinti klajokliais. Jau 16 šimtme. pietvakarių plotuose gyveno atsibasčiusios iš Turkestano totorių giminės. Tie klajokliai pastatė prie Irtyšo upės pirmąjį miestelį, pavadindami jį Sibir vardu. Sibir jie pasirinko savo chanato sostine. Nėra žinių, iš kur atsirado Sibiro vardas, bet reikia manyti, kad nuo pirmojo miesto vardo buvo pavadintas ir visas milžiniškas kraštas Sibiru. Gilioje senovėje tie plotai niekam nepriklausė. Kas norėjo, tas galėjo vykti ir apsigyventi didžiojoje Azijos erdvėje-tuštumoje. Rusijos susidomėjimas Sibiro erdve prasidėjo 16 šimtmetyje, caro Jono Žiauriojo laikais.

Pirkliai ir nuotykių ieškotojai

1579 m. Novgorodo miesto turtuolis, pirklys Semion Strogonov, sudarė 800 vyrų kariuomenę, kuriai vadovavo Ermak Timofejev, pradėjęs Sibiro plotuose ekspansiją ir paupių užkariavimą. Jam pavyko nugalėti klajoklių totorių pasipriešinimą. Vieno žygio metu Ermak Timofejevas užėmė totorių sostinę Sibir, išblaškė ir sunaikino klajoklius ir visą kraštą paskelbė Rusijos nuosavybe bei padovanojo carui. 1587 m. rusai Sibire pastatė pirmąjį miestą (Tąsa 2-me psl.)

Sibiro erdvė

(Aukelta iš 1-mo psl.)

ta — Tobolsk, kuris virto ano meto didžiaja Sibiro erdvėje tvirtove, iš kurios prasi-dėjo sistemingas Sibiro užkariavimas. Pirkliai pajuto, kad Sibire yra daug tur-tų (pirmoje eilėje brangių žvėrių kailių). Todėl jie sudarydavo atskirus kariuome-nės būrius ir su jais verždavosi į paupius, išvaikydavo vietas klajoklius, paimtus ne-laisvėn paversdavo vergais, žemės plotus pasisavindavo ir savo nuožiūra valdyda-vo.

Nors Sibiras buvo laikomas carų nuosa-vybe, bet jie nesikišdavo į pirklių reika-lus. Už tai pirkliai carams duodavo dalį grobio. 1639 m. pirklių samdyti kariai pa-siekė Ochoťsko jūros pakraščius. Kiti už-valdė plotus į pietus nuo Irtyšo upės, ne-toli Mongolijos sienos, bei priartėjo Amu-ro upės sritį. 1651 m. Chabarovas užvaldė Amuro upės rajoną. Daugiau kaip vieno milijono kv. mylių plotas pateko Rusijos pirklių, nuotykių ieškotojų, pasipelnyto-jų, medžiotojų nuosavybėn. Kada pirklių samdyta kariuomenė pradėjo švaistytis prie Amuro upės, kuri buvo laikoma lyg Kinijos siena, kinų imperatorius Manchu pasipriešino ir susikirto su Rusijos caru. Prasidėjęs karas baigėsi taika, pavadinta Kinų-Rusų taika, kuri 1689 m. buvo pasi-rašyta Nerčinsko mieste. Pagal tą taiką rusai gavo į šiaurę nuo Amuro upės esan-čius plotus. Dėl žiauraus klimato sąlygų rusai į Sibirą nesikėlė masėmis gyventi, nors buvo siūloma neišmatuojami žemės plotai nuosavybėn. Pasakojama, kad kiek-vienam buvo atiduota nuosavybėn toks plotas, kokį jis per parą galėjo raitas ap-joti. Dėl to caras Borisas Godunovas (1598-1605) pradėjo Sibirą naudoti kaip baus-mės vietovę kriminaliniams nusikaltė-liams bei politiniams ir tikybiniais prie-šams. Neturiu po ranka žinių, kas buvo pirmasis Sibiro kalinys, bet nuo tada į Si-birą pradėjo keliauti iš Rusijos ir jos už-graubtųjų kraštų mažiau tikrų nusikaltėlių-kriminalistų, o daugiau caro režimo prie-šų arba už laisvę kovojančių žmonių. Tą laiką tenka laikyti ir Sibire Rusijos val-džios atsiradimo pradžia — administraci-niu suskirstymu, įstatymo globa ir neofi-cialiu priujngimu prie metropolijos. Neoficialiai ir praktikoje Sibire vyko atskira tvarka; tvarkėsi kaip kas norėjo ir kokią galią turėjo. Gal ir šiandien yra Sibire to-kių vietų, kurias civilizuoto pasaulio tvar-ka, teisė ir teisingumas nėra pasiekę.

Galutinis Sibiro pavėrgimas

1848 m. kunigaikštis Nikolaj Nikolaje-vič Muravjovas buvo paskirtas pietų Si-biro generalgubernatorium. Nuo tada pra-sidėjo galutinis Sibiro erdvės užvaldymas, sistematizuota valdžios kova dėl Sibiro plotų. Pirmoje eilėje visi valdomi pirklių plotai buvo sujungti, perimti valdžios ži-nion. Likviduotas buvo 1854 m. kilęs su Kinija ginčas, Aguin mieste pasirašyta sutartis, pagal kurią Rusijai teko visi plotai apie Amuro upę ir kurie 1858 m. buvo pa-skelbti Rusijos imperijos dalimi.

1860 m., Peipingo taikos sutartimi Rusi-ja atgauna visą Sibiro teritoriją iki Paci-fiko vandenyno. Tais pat metais pradeda-mas statyti Vladivostoko miestas ir uos-tas, kuriame laikomas Tolimųjų rytų lai-vynas ir stiprios sausumos karo jėgos. 1891 m. buvo pradėtas statyti Transibiri-jos geležinkelis, jungiantis Rusiją su Kini-ja. Tais pat metais Sibire gyveno tik 5-600,000 gyventojų. Gi 1910 m. jau buvo apie 9,000,000 gyventojų. 1895 m. Rusija, dalyvaudama Japonų-Kinų kare, gavo Lia-o'ungo pusiasalį, kuriame pastatė laivyno bazę ir uostą Port Arturą ir neužšalimą šiaurės uostą Daireną. 1904 m. kilo Japo-nijos-Rusijos karas, kurį rusai pralaimėjo ir Portsmuto taikos sutartimi atsisakė

Port-Arturo ir Daireno uostų bei turėjo pasitraukti iš Mandžiūrijos.

1917 m. prasidėjus Rusijos revoliucijai, Sibire, Omsko mieste, buvo baltųjų rusų štabas. 1918 m. admiralas Kolčakas Sibirą paskelbė autonomine Sibiro respublika, sujungė ten priešrevoliucinius kovotojus ir manė tęsti kovą su bolševikais. 1919 m. Kolčakas kovą pralaimėjo, Sibiras pateko komunistams ir buvo paskelbtas Tolimųjų Rytų Sovietų Socialistine Respublika. 1922 m. Sibiro respublika buvo panaikinta ir prijungta prie Rusijos Sovietų Federalinės Socialistinės Respublikos (RSFSR arba SSSR). Jei 1914 m. Sibire gyveno 10,400,000 gyventojų, tai 1933 m. (pirmojo penk-mečio laike) gyventojų skaičius pasiekė 22,000,000. Toks staigus Sibiro gyventojų padidėjimas buvo dėl to, kad komunistai į Sibirą ištrėmė komunistų santvarkos priešus, senos santvarkos šalininkus ir kitus nepatikimus asmenis. Turtingesnieji ir senos santvarkos aukštieji valdininkai buvo išskersti laike revoliucijos. Įkurtos priverčiamųjų darbų vergų stovyklų Si-bire pirmojo penkmečio plano metu pa-ruošė dirbamos žemės 17,297,000 hektarų (1932-37), žinoma, jų paruošimas kainavo daug tūkstančių vergų rankų, kančios ir mirties.

3. Sibiras šiandien

Šiandieninis Sibiro tikrovės veidas nežinomas. Sovietai Sibiro tikrovę slepia, tikrų statistinių duomenų neskelbia, o jei ką paskelbia, tai tik pasigyrimas, melas ir propaganda. Kad Sibire yra priverčia-mųjų darbų vergų stovyklų, kuriose lai-koma apie 15 mil. nekaltų žmonių, žino-me iš pabėgusių ir laisvę pasiekusių žmo-nių. Sovietai ir tas žinias užginčija ir ofi-cialiai sako, kad pas juos vergų darbo sto-vyklų nėra. Nesuskaitomos masės laisvę mylinčių žmonių miršta Sibiro plotuose, statydami ginklų fabrikus, sunkiosios pramonės įmones, tiesdami geležinkelius, kirsdami miškus, rausdamiesi po žeme anglių ir kitose kasyklose. Jei seniau hu-vo viena geležinkelio linija, kuri jungė Kiniją su Rusija, tai šiandien tiesiamos dar dvi. Matėme spaudoje, kad Sovietai su Kinija pasirašė sutartį pratiesi dar dvi geležinkelio linijas. Viena šaka prasideda nuo Ulan Ude (vietovė į rytus nuo Irkutsko) ir eina per išorinę vidurinę Mongoliją Pekingo kryptimi ir toliau per pietų Kiniją. Antroji šaka jungs Sovietų pramo-nės centrą Alma Atą vidurinėje Azijoje su Kinija. Šis geležinkelis eis per egzotišką Sinkiungą, per Gobi dykumą į Lanchon mazgą. Toliau bus sujungtas su Tsining. Suprantama, minėtų dviejų strateginių geležinkelių tiesimas pareikalaus milžiniškų fondų, darbo jėgų. Darbo jėgų klausimas bus sprendžiamas lengvai: dar milijonai darbo vergų keliaus į Sibirą ir savo kau-lais trės Gobi dykumą. Ir tie milijonai dirbančių Sibire vergų, reikia manyti, yra paslėpti, neįskaityti į Sibiro gyventojų skaičių, nes jis per daug greitai augtų ir iš-duotų komunizmo ginčijamą vergų stovy-klų paslaptį. Jei šiandien pasauliui būtų atidaryti vartai į Sibiro plotus, jis sužino-tų tokių baisenybių, kurios prašoktų visus spėliojimus, lakiausias fantazijos išgalvo-tus baisumus. Ten slepiasi pasaulinio mas-to tragedija, auga laisvę ginančių kapai, siaučia nepasotinamas šėtono laisvas dū-kimas, kerštas, besąlyginis civilizacijos ir gerųjų civilizuoto žmogaus savybių naikini-mas. Ateities kartoms nereikės sukti gal-vų išradimui žiauriųjų keršto priemonių žmogui, — jos išrandamos kas valandą, kas minutę šiandien Sibire ir išbandomos nekaltų aukų. Didysis ir vienintelis istori-joje laisvės kapinynas — Sibiro plotai! Jo greito galo nesimato. Matosi ženklų, kurie rodo, kad tos baisybės bus tęsiamos toliau, su naujausios mados rafinuočiau-siomis priemonėmis ir pasekmėmis.

Nauja ūkio politika

Ji prasidėjo su paskutiniojo penkmečio planu. Čruščiovas savo kalboje 1954 m. pabaigoje šaukė, kad Sibire dirvonuoja milijonai hektarų naudingos, derlingos ir geros žemės, kuri neneša naudos. Jis me-tė šūkį: "plėsti Sibiro dirvonus". Jo šūkis, — tai partijos įsakymas, kuris nežiūrint jokių pasekmių, bus vykdomas. Kvietimas vykti savanoriais plėsti dirvonus, tai prie-danga naujų valymų, kurie turi surasti "savanorių" plėšimams, nes laisvai vykti žmonių nesiranda, o skelbiami "savanorių" prašymai yra propagandos melas. Jau šiandien iš visų pavergtų kraštų keliauja "savanoriai", saugojami durtuvais apsta-tytų palydovų. Keliauja nežinomam lai-kui, mirčiai, visam gyvenimui. Neturime tikrų duomenų, negalime nurodyti tikrus skaičius lietuvių, kurie, palikę savo myli-mą kraštą, savo sodybas, tėvynę, keliauja plėsti Sibiro dirvonų. Keliauja ne vienas, bet šimtai ir tūkstančiai. Nuo 1940 m. bir-želio mėn. 15 d., neskaitant nužudytų vie-toje, iš Lietuvos į Sibirą yra pasiūstą virš 450,000 žmonių (kiti šaltiniai prileidžia iki 700,000), kurių didesnė pusė yra išmirusi, kiti irgi laukia savo beviltingo likimo. Lie-tuvai, kaip mažam kraštui, netekti virš 15% žmonių, yra skaudus smūgis, kuris sunkiai atlaikomas. Ir to galo nesimato. Matosi tik žudymai, naikinimas, trėmimai ir pasiryžimas tautą išnaikinti fiziniai. Nauja Kremliaus ūkio politika siekia dvie-jų tikslų: fiziniai išnaikinti atskiras tauty-bes, kad naikinimo procesu galima būtų pasiekti komunizmo sustiprėjimo. Sunai-kinimui skirti vergai plėš dirvonus, paruoš naudingos žemės, stiprins ūkiškai ir eko-nomiškai komunizmą, o patys be jokio vargo sunyks. Nesvarbu, kad vergai palie-ka savo sodybas dirvonuoti, — svarbu, kad jie paruošia didesnius plotus kultūrai tinkamos žemės tolimame Sibire, kuris, karui kilus, bus komunizmo galybės už-nugaris, — duos maisto, šaudmenų bei ki-tų karui vesti reikalingų medžiagų. Nerū-pes ir nesudarys grėsmės karo metu iš pa-vergtų kraštų žmonių pusės. Tie, kurie tą grėsmę būtų galėję sudaryti, ištrėmti dir-ba vergais prievartos darbus, stiprina ko-munizmą, ir kas diena jų eilės mažėja. Nauja ūkio politika siekia ne geresnio so-vietų vergų gyvenimo pagerinimo. Atsisa-kymas nuo lengvosios pramonės ir persi-metimas prie sunkiosios visas abejones iš-blaško. Vergas turi pakelti viską: būtinam naudojimui prekių trūkumą, darbo sąly-gų pagerinimą. Varžtai ir baimė savo tiks-lą pasiekia. "Tėvynei" — komunistų ma-žai gaujai — reikia visko. Jie turi gyventi aristokratiškai, nes jie yra vergui tėvynė, laisvė, jo ir šeimos gerovė, įstatymai, kon-stitucijos, poilsis ir sveikata. Kalba "liau-dies vardu", bet tą pačią liaudį laiko pa-čiu žemiausių vergu-daiktu, kuris neturi teisės prašyti, reikalauti, gauti...

Pagrindinis Sibiro plėšimų tikslas

Kalbėjome apie du Sibiro ūkio tikslus: komunizmo galybės sustiprinimą ir jo san-tvarkos priešų sunaikinimą. Trečias tiks-las, kurį reikia laikyti pačiu pagrindiniu, bus vergų paruoštuose plotuose apgyven-dinti komunizmui ištikimus žmones, pav-komjaunuolius, kurie iš mažų dienų išauk-lėti komunistinėje dvasioje, neužsikrėtę kapitalistinėmis idėjomis, išaugins naują komunizmui atsidavusią kartą ir saugos Sibiro erdvėje komunizmą nuo priešų. Ši prielaida yra tikra, neslepia. Komunis-tų partija pataria, įkalba komjaunuolius vykti ir plėsti Sibiro dirvonus, ten apsigy-venti ir būti pionieriais, pirmūnais "di-džiosios tėvynės" stiprinimo pagrinde. Gal su komjaunuoliais partija elgiasi atsar-giau, nerodo tokių žiaurumų, kaip su se-nesnės kartos piliečiais. Aišku, ir čia yra kita politika, turinti savo tikslą, kuris ži-nomas vadams. Tas tikslas yra Sibiro tuš-

(Tas 3-čiame psl.)

Sibiro erdvė

(Atkelta iš 2-ro psl.)

tuma, kurią reikia užpildyti, nes kitaip laikui bėgant bus užpildyta kitų. O "kiti" bus ne kas kitas, kaip draugai kinai, kuriems savo žemėje ims stigi vietos, erdvės.

4. Sibiras — ateities draugų nesutarimų židyns

Kinija nuo senų senovės valdė Sibiro didžiausius plotus. Visi plotai į šiaurę, rytus ir vakarus nuo Amuro upės priklausė Kinijos imperijai. 1848 m. pietų Sibiro generalgubernatorius Nikolai Muravjovas (ar tik nebus giminaitis buvusio Vilniaus generalgubernatoriaus Muravjovo-Koriko?) jėgos priemonėmis ir sutartimis iš Kinijos jos valdomas sritis paglemžė ir prijungė prie Rusijos imperijos. Kol Kinija buvo silpna, didžiausios provincijos valdomos atskirų generolų, kurie su Kinijos krašto valdžia kovojo, jos neklausė, tol ir Sibiro klausimas neturėjo reikšmės. 1948 m. Kinija pateko komunistų valdžion. Nuo to momento išnyko Kinijoje atskirų valdovų galia. Kinijos komunistų partija paėmė į savo rankas visos Kinijos žemyno valdymą, išskyrus Formozos salą, kurią tebevaldo nacionalistai. Jei šiandien raudonosios Kinijos vadai yra geri draugai su sovietais, tai niekas negali tvirtinti, kad toji draugystė tęsis ilgai. Kai kurie ženklai (Genevos konferencija dėl Indokínijos) rodo, kad kartais ir draugai gali susikirsti.

Laikas slepia daug paslapčių: draugus padaro priešais, priešus draugais.

Įdomūs ženklai

Prieš kiek laiko Anglijos Darbo Partijos delegacija, su Attlee priešakyje, lankėsi Kinijoje. Pakelyje ji buvo sustojusi Maskvoje ir baliavojo su Kremliaus vadais. Vaisių metu Kremliaus vadai visko pripasakojo: gyrėsi rusų išradingumu, pradėdant seniausiais ir baigiant atominio amžiaus naujausiais išradimais.

Kinijos raudonieji buvo kuklesni. Jie niekuo nesigyrė, nesididžiavo. Jų pasigyrimas buvo nekalto turinio, paprastas, bet tas paprastumas daug pasakė. Pagal jų statistiką, Kinija turinti 600 milijonų gyventojų. Pridėjus kinus, gyvenančius kituose kraštuose, tas skaičius paauga iki 687 mil. Gi jau 1965 m. Kinija turėsianti gyventojų apie 800 mil.

Nekalta statistika! Žinant kinų tautos veislingumą, turint galvoje sveikatos ir sanitarijos priemonių sustiprinimą, tas skaičius gali būti pasiektas. Ką tas milžiniškas skaičius sako? Jis sako, kad Kinija savo žemėje negali sutalpinti priaugančios masės žmonių. Ji trokšta, jai reikia erdvės, naujų plotų, naujos teritorijos. Kinijos teritorija apima 3,853,300 kv. km. žemės plotą. Atsimintina, kad tame plote yra daug neįmanomos gyventi erdvės. Taigi žmonių susikimšimas yra per kietas. Tuo tarpu jos pašonėje yra milžiniška tuštuma, virš 6 mil. kv. km. Sibiras. Jis kinus ir patrauks. Gal geruoju, gal susitarimu, o gal ir ginklu bus veržiamasi tuštumą užpildyti. Nežinomas laikas, bet pratomas suspaustos kinų masės veržimasis, ieškojimas vietos, kuri palengvintų trokštančio žmogaus gyvenimo orą. Kalbama, vadų šaukiama, kad Azija — aziatams. Sibiras yra šiaurinė Azijos dalis. Ją kinai kaip Azijos tautų ainiai ir stengsis užpildyti. Kremliaus vadai tai pramato, jaučia. Tą patį žino ir Kinijos raudonieji vadai. Artėja momentas draugams pradėti lenktynes. Jos jau ir vyksta. Kremlius stengiasi savo priešų sunaikinimu paruošti vietą komunistų prieauginiui apsigyventi Sibiro didžiausiose žemės plotuose. Kinai galvoja, atėjus laikui, patraukti ar nukreipti savo nesutalpinamas mases ten pat. Kas laimės lenktynes, — per anksti pranašauti. Lenktynės dar neįgavo smarkaus bėgimo tem-

Mikalojus Cobulka, Vytauto Didžiojo diplomatas

A. S. PUŠKINAS

EUGENIJUS ONEGINAS

Eiliuotas romanas

Vertė STEPAS VAZBYS

Vinco Krėvės-Mickevičiaus
Sviesiam Prisiminimui

PENKTOJI DALIS

O, nežinoki šių baisių sapnų,
Tu, mano Svetlana.

Žukovskis.

(Tęsinys)

XXXV

Perkūno trenksmas — subildėjo
Atstumtos kėdės. Ir svečiai,
Lyg kūdikiai užgimę ramūs.
Salonan vėsun nuskubėjo
Ir ima ten visai ganytis.
Bures jau pučia du knarkliai,
Lygk ūdikiai užmigę ramūs.
Čia apkalbas paleidžia damos,
Kampos' kikena, šnabzdos panos,
Lošikų laukia kortų menas —
Bostonas, lomberis ir vistas
Jau kviečia pasireikšt artistus.
Juos nuobodis surinko čia,
Ir rūks vėl dūmuos' jų šeima.

XXXVI

Krumplius nors skauda, kortas mėto,
Aštuonis roberius supylė.
Ir, tarsi šokdami kadrilių,
Susikeitė tiek kartų vietom.
Na, atsipūskim. Arbata.
Ak, kaime juk kita tvarka.
Tenai matuoja laiką pietūs
Ir pusryčiai, ir vakarienės
Taigi, geriausias ten bregetas
Tik skilvis. Rūtina kasdienė.
Atleiskite, kad maitinu
Dažnai jus vynais ir meniu.
Kuom aš blogesnis už Omirą,
Amželių trisdešimts bent kumirą*).

XXXVII

XXXVIII

XXXIX

Štai ir arbata, ir neprošalį
Panom ją pagurkšnot. Nespėja.
Fagotas, fleita nuaidėjo
Skirtojų už sienos šokiams salėj.
Suvirpo kojos. Kas tik gyvas
Subruzdo, jaunas ir senyvas.
Rikiuojas poros. Pietuškovas
Jau Olgą lydi, tarsi grovas.

*) dievaitį.

po, o tik iš lėto prie to ruošiamasi. Bet čia kyla vėl naujas pavojus, nauja problema: kova tarp baltosios ir geltonosios rasės, tarp baltųjų ir geltonųjų komunizmo išpažintojų, sekėjų, partnerių. Prie tos temos teks sugrįžti kitą kartą.

Tambovo dainius su panaite.
Pustiakovaitę kviečia mano
Kuzenas, Lenskis gi Tatjaną.
Ir sublįzgėjo balius, flirtas.
Blaiviu net pasidarė girtas.

XL

Romaną šitą vos pradėjus,
Šauniai man aprašyt norėjos
Ant Nevos kranto puikų balių,
Kaip panašiai Albanas gali.
Bet aistros, lyg sirenų menas,
Budrumą mano užliūliavo,
Ir nukrypau nuo temos savo.
Ponių kojytės vėl vaidenas.
Trumpai, kauptuką imti knieti
Ir penktą dalį apravėti,
O, mea culpa, laikas tarti,
Mane pribadė gan erškėčiai.
Pritinka tiesią vagą arti,
Nors šunkeliais nuklyst norėčiau.

XLI

Ir šelsta porų sukuriai
Beprotiškai, kartu vienodai,
Kaip ir jaunystė, su kuria
Per tvaną brendam nenuobodų.
Išmušo valanda jau keršto.
Pagavęs Olgą, ranką karštą
Ištiesęs, prašo fanto jos —
Su juo pašokti pagalios.
Mielai! Ir jiedu sukuriuos'.
Oneginas jau išsijuosęs
Patikti stengias, juokus tašo.
Užgrojus valsa vėlek prašo.
Visi nustebo. Pirštines
Jau Lenskis glamzo... Čia gi kās?!

XLII

Mozūro liūliuoją garsai.
Kadais kitaip juk šokta jis,
Nors ir nebuvo dar parketo.
Drebėjo grindys, net namai,
O gal visa net apskritis.
Pasakius tiesą, kaimas mūsų
Jį šoka su visais niuansais —
Strikčiojimais, kulnim' ir ūsais,
Lig apsvaigimo, ligi transo.
Senovę graužianti mada,
Tironas mūsų ir liga,
Mūs' pažangiųjų apakimas
Tepalietė jį, kiek įdegimas.

XLIII, XLIV

Ir kaip prikibęs vantos lapas,
Daugiau jis Olgos nepaleidžia,
Šnabzdą — su ja tik šokti geidžia.
Ir kiek pas jį gudrumo lapės.
Trijulė štai prie jų priėjo —
Olgutė, Bujanovas, Tanė.
Paglemžti Olgą vėl jis spėja,
Sukvailinęs, lyg besmegėnė.
Niekeliūs-niekūs tauškia, mala,
Net šnabzda lėkštą madrigalą.
Matąs tai Lenskis tuoj pasiuto,
Pavyduliavimą pajuto.
Mozūras velias. Ak, kančia!
Tuoju kotiljoną šoks su ja.

XLV

Deja, ją riša žodis duotas
Vėl su Oneginu pašokti.
O, Dieve, Dieve, maišos protas,
Kaip išsinarpliot, susivokti?..
Ar gali būt'. Dar vaikas jį,
Rods, iš vystyklų vos ištrūko.
Tuo tarpu apgaulė šlykšti
Širdy jos lizdą susisuko.
Ir net viešai pajuokti drįsta.
Ak, jiedu jį menkai pažįsta.
Ir, trenkęs durimis, išjojo.
Nūn pistoletai tebyloja
Ir išsprendžia bent kartą vieną,
Kam reikšią gulti po velėna.

1825-1826. Michailovskoje

(Penktosios dalies pabaiga)

(Bus daugiau)

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

NEVYKUSI BALŲ TARYBA

Šis tas apie baltus ir aisčius

Pastaruoju laiku spaudoje neretai rodosi *Baltų Tarybos* pavadinimas. Pasirodo, kad į tą tarybą įeina lietuvių, latvių ir estų atstovai.

Šiam reikalui *baltų* vardas mums netinka. Turėtų būti *Pabaltiečių Taryba*. Šiuo klausimu esame rašę seniau (žr. ir mano "Gimtojo žodžio baruose", Čikaga 1952). Prieš šio žodžio vartojimą buvo pasisakyta ir kitų kalbininkų. Gaila, kad šio žodžio pavadinimų sudarinėtojai nepaiso, ką jiems pataria kalbininkai.

Balto vardas mūsų kalboje tėra nesenas žodis, iš kitur pasiskolintas. Jis pradėtas vartoti mūsų, kaip ir kai kurių kitų kraštų, kalbininkų po to, kai jį (*Balten*) 1848 m. pasiūlė vokiečių kalbininkas Neselmannas, nusižiūrėjęs į *Baltijos* jūros vardą ir pan. Tuo vardu kalbininkų buvo ir yra vadinami lietuviai, latviai ir kitos jau išnykusios šių tautų giminės (prūsai, kursiai, sėliai...).

Lietuvių kalbininkai K. Jaurius ir K. Būga baltų vietoje vartojo *aisčių* vardą. Tačiau šis neįsigalėjo: jo ne tikrai kitų tautų mokslininkai (jų tarpe ir latviai) nemėgo, bet ir vėlesnieji lietuvių kalbininkai jo nesilaikė. Greičiausia, čia kalta ta aplinkybė, kad aisčių (senovės šaltiniuose *Aestii*, *Aestiorum gentes*) tiesioginė sąsaja su baltų protėviais neaiški; gal aisčiai tebuvo prūsų protėviai. O ir paties *aisčių* vardo kilmė nėra paaiškėjusi: vienį jį kildina iš baltų kalbų, kiti iš germanų.

Tačiau ir *baltų* vardo kilmė nėra visai aiški. Kai kurie kalbininkai linkę jį kildinti iš ilirų kalbos, kiti vėl iš baltų. Gal jis yra siėfinas su liet. *bala*, *baltas*, rus. *boloto*, lenk. *bloto* "bala". Plg. E. Fraenkel, *Die baltischen Sprachen* (Heidelberg 1950).

Pats *baltų* vardas, be minėtųjų, kalbotyroje netaikomas kitoms tautoms, prie Baltijos jūros gyvenančioms, taigi nei estams. Estai patys kalba ne baltų, net visai ne indoeuropiečių kalba, bet viena vad. somų ugrų šeimos kalba.

Reikia pažymėti, jog dar *baltų* vardu, ypač vokiečių, vadinami iš žilės senovės (nuo kryžiuočių laikų) užsilikę Pabaltijo vokiečiai, baronai bei dvarininkai.

Jeigu jau norima vartoti bendrą geografinį vardą tautoms, gyvenančioms prie Baltijos jūros, tai galėtume tuos žmones vadinti *pabaltiečiais*, o jų gyvenamą kraštą *Pabaltiju*. Pastarieji pavadinimai yra sudaryti pagal mūsų kalbos dėsnius. Štai juk vieta pagal Nemuną yra *Panemunė*; prie Gėgės (upės), Gėgių (pievų) — *Pagėgiai*; prie Jūros —

Pajūris; vietos prie Šunijos upės — *antšunijai* ar *pašunijai* (vienaskaita — *antšunijis*, *pašunijys*), yra ir kaimas *Antšunijis* (Tauragės vls.). O žmonės, gyveną panemunėmis (panemuniais), yra *panemuniečiai* (šį terminą ir Jablonskis savo gramatikoje bei kalbinuose raštuose vartoja). Žemaičiai, kurie gyvena Baltijos jūros pakraščiais, paprastai vadinami *pajūriškiais*, *pajūriniais* (bendrinėje kalboje galėtų būti ir *pajūriečiai*).

Šitokiais bei panašiais savo žmonių kalbos pavyzdžiais remdamiesi, mes turime kraštą prie Baltijos jūros vadinti *Pabaltiju* (vd. *Pabaltijys*), o jame gyvenančius žmones — *pabaltiečiais*. Taip jau ne nuo vakar dienos daugelis ir darome; ypač tie, kurie laikomės tam tikro nuosakumo, paisome mūsų kalbos dėsnių, o ne negalvodami sekame svetimaisiais.

Iš tikrųjų anksčiau minėta reikšmė vartojamas *balto* vardas tėra vergiškas vertimas iš anglų kalbos. Anglai bei amerikiečiai vartoja *Balts* Pabaltijo tautoms pavadinti. Būdvardis jų vartojamas *Baltic* (pvz. *the Baltic*, *the Baltic Sea* — Baltijos jūra). Tremtyje Vakarų Vokietijoje nuo 1946 m. veikęs pabaltiečių universitetas angliškai buvo vadinamas *Baltic University*. Jį mūsiškai, savo kalbos dėsnių nepaisydami arba apie juos nenusivokdami, kai kas vadino *Baltų* Universitetu. Iš tikrųjų, kaip jau kadaise esu rašęs, tas universitetas mūsiškai turi būti vadinamas *Pabaltiečių*, arba *Pabaltijo*, Universitetu.

Tuo būdu visi anksčiau iškeltieji sumetimai rodo, kad tik dėl neapsigalvojimo ar per neapsižiūrėjimą anos organizacijos žmonės pasidarė pavadinimą, vardu *Baltų Taryba*, matyt, irgi versdamiesi iš bendrojo angliškojo pavadinimo (*Baltic Council* ar pan.). Lietuviams tėra vykusį ir taisyklinga *Pabaltiečių Taryba* (arba ir *Pabaltijo Taryba*, jei norėtume daugiau kraštą, bet ne to krašto žmones pabrėžti).

Aleksas Brinas

GENERAL CONTRACTOR

- Naujų namų statyba
- Namų remontavimas
- Vidaus įrengimai
- Garažų statyba

20 metų patyrimas
Greitas ir sąžiningas darbas

4339 S. Hermitage Ave.

FR 6-3922 LA 3-9719

Pramoginiai įvykiai Chicagoje

Birželio mėnesį Chicagoje ir jos apylinkėse galima pamatyti nemažą pramoginių parenkimų ar šiaip lankytinų vietų, iš kurių svarbesnius čia suminime.

TEATRAS. — *The Tender Trap*, Harris, 170 N. Dearborn St. Vaidina: K.T. Stevens, Russell Nype ir Kent Smith. Vakarais — 8:30 val. (antradienį — 7:30 val.), šeštadienį ir 2:30 val.

This is Cinerama, Eitel's Palace, 159 Randolph St. Naujas išradimas filmų istorijoje, kurį jau matė 1,750,000 žmonių. Ši pramoga baigiasi birželio 13 d. ir to pat mėn. 15 d. pradėsima rodyti *Cinerama Holiday*. Seansai vakarais nuo sekmadienio ketvirtadienio 8:30 val., penktadienio ir 10 val.; po pietų nuo pirmadienio ketvirtadienio 2:30 val., penktadienio 1 val., sekmadienio 2 ir 5 val.

Northwestern University, Evanstone. Vasaros komedijų festivalis atvirame ore. Birželio 29 d. — Aristophane "The Birds", birželio 30 d. — Beaumont ir Fletcher "The Knight of the Burning Pestle". Vakarais 8:30 val.

Music Theater, County Line Rd. ir Skokie, Highland Park, birželio 10-26 d. "South Pacific", birželio 27 d. "Best Foot Forward" vakarais 8:30 val.

Tenthouse, 508 Central St., Highland Park, birželio 10-19 d. "Time out for Ginger", birželio 21-26 d. "The Far off Hills", birželio 28 d. "Sabrina Fair". Vakarais išskyrus pirmadienį 8:40 val. (sekmadienį — 7:40 val.)

BALETAS. — *Ballet Theater*, Ravinia Park, Green Bay Rd. Highland Park, birželio 20-25 d. Vakarais 8:30 val.

MUZIKA. — *Allied Arts koncertai*. Orchestra Hall, 220 So. Michigan Ave. Birželio 17 d. Mario Braggiotti, piano. 8:30 v.v. *Ravinia Festivalis*. Ravinia Park, Green Bay Rd., Highland Park. Chicagos simfoninis orkestras. — Birželio 28 d. atidarymo koncertas, birželio 30 d. — Jorge Bolet, piano solo, Eduard van Beinum, dirigentas. Vakarais 8:30 val.

Grant Park simfoninis orkestras. Grant parko koncertų vieta. Birželio 22 ir 24 d. — Erica Morine, smuikas solo. 25 ir 26 d. Alice Riley, soprano, Rosmary Anoe, kontraltas, Harold Brindell, tenoras, Andrew Foldi, bosas — solo ir švedų choras — Symphony No. 9, Beethoven; 29 d. — Robert Maczynski, piano solo, Nicolai Malko dirigentas. Pradžią 8 v.

vak. nemokamai. **MENO PARODOS.** — *Art Institute*, Michigan ir Adams St. Nuo birželio 2 d. — 58-toji metinė Chicagos ir apylinkių dailininkų paroda (rytinio sparno galerijose). Taip pat yra ir visa eilė kitų meno kūrinių. Lankyti galima: pirmadienį šeštadienį nuo 9 val. iki 5 val., sekmadienį ir šventadienį nuo 12 val. iki 5 v. Trečiadienį, šeštadienį, sekmadienį ir šventadienį — nemokamai.

Hans Erni, nauji piešiniai, visą birželio mėn., Main Street galerijoje, 642 N. Michigan Av. Pirmadienį-penktadienį nuo 9 iki 9 val., šeštadienį iki 6 val.

Virginia Bath, *Frances Schoenwetter* ir *Frances Shure*, aliejiniai ir vandens dažų kūriniai. Nuo birželio mėn. 6 d. Mandel Bros. galerijose, 1 N. State St. pirmadienį-šeštadienį nuo 9:15 val. iki 5:45 val., išskyrus pirmadienį ir ketvirtadienį iki 8:30 val.

MUZIEJAI. — *Adler Planetarium*, ežero krantas ties Roosevelt Rd. Naujai pertaisytas ir bus atidarytas birželio mėn. 6 d. Lankyti galima kasdien nuo 10 val. iki 5 val., išskyrus antradienį ir penktadienį iki 9 val. Nemokamai — trečiadienį, šeštadienį ir sekmadienį.

Dearborn Observatory. — Northwestern un-te, Evanston. Atidaryta publikai kiekvieną giedrą penktadienio vakarą nuo 8:30 iki 10 val. Nemokamai.

Museum of Science and Industry, 57 ir Hyde Park. Ištatyti senoviški automobiliai, pradėdant nuo XX šimtmečio pradžios. Atdara — pirmadienį-penktadienį 9:30 val. iki 5 val., šeštadienį iki 5:30 val., sekmadienį ir šventadienį iki 7 val. Nemokamai.

Shedd Aquarium, ežero pakraštys prie Roosevelt Road. 10,000 įvairiausių žuvų rūšių. Kasdien nuo 10 val. iki 5 val. Nemokamai ketvirtadienį, šeštadienį ir sekmadienį.

Natural History Museum, Field ir Lake Shore dr. Nuolatose besitęsiančios parodos iš geologijos, botanikos ir zoologijos sričių. Kasdien nuo 9 v. iki 5 val. Nemokamai ketvirtadienį, šeštadienį ir sekmadienį. *Edv. Š.*

— "Alus be putų, duona be plutų, graži pana be vainiko" — Kas? Šiai mįslei ir 1.000 kitų atsakymus rasite MİSLIŲ KNYGOJE. Dar šiandien siųskite NAUJIENOMS \$1.00 ir turėsite šią vertingą knygą savo bibliotekoje.

Kad Jūsų pinigai atneštų daugiau pelno ir kad kiekvienu atveju jie būtų saugiai apdrausti — padėkite juos pas mus. Tai paprasčiausias ir saugiausias dalykas! APTARNAUJA JUS NUO 1922 METŲ.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N.

1447 SO. 49th COURT, CICERO, ILLINOIS
Telefonai: TOWNHALL 3-8131-8132 Juozas Gribauskas, vedėjas

KAIP RAŠOMA KOMUNISTŲ ŠEŠĖLY

Prof. dr. P. Mažylio "Iš atsiminimų apie 1905 metų revoliuciją Lietuvoj" perskaičius

Pasilikęs T. Lietuvoj prof. medicinos dr. P. Mažylis turėjo atiduoti komunistų spaudai savo duoklę. Jis parašė straipsnį "Iš atsiminimų apie 1905 m. revoliuciją Lietuvoj". Kadangi straipsnis rašytas gyvenimo atitinkamaj aplinkumoj, tai buvo neišvengiami tos aplinkumos šešėliai: kai kas nedašakytą, kai kas pamiršta, kai kas pasaldytai pagerbta, kai kurios pavardės ne tos suminėtos. Bent kai kurios straipsnio vietos prašosi atpalaiduojamos nuo tų nelemtų šešėlių.

Plačiau yra žinoma, kad 1905 m. vasario m. pirmas viešai prabilo Kipras Bielinis prieš caro valdžią Kupiškėje surengtame mitinge. Jis tuoj po šio mitingo Kupiškę, bal. 18 d., mitingavo Skapiškę, bal. 22 d. — Kurkliuose ir vėliau daug kur kitur. Tai buvo lyg įžanga pradėti Lietuvoj sukilimą. Prof. dr. P. Mažylis nesuminėjo savo str. Kipro Bielinio pavardės. Nesuminėjo... Kipras Bielinis komunistų yra nemėgiama asmenybė. Štai prof. dr. P. Mažylio prisimenama, kad 1905 m. birželio m. įvyko šiauliuose demonstracijos ir kalinių paleidimas. Demonstracijos ir kalinių paleidimo įkvėpėju, anot prof. dr. P. Mažylio, buvo Vincas Kapsukas. O tikrumoj tada šiaulių kalėjimo kalinius paleido be jokio V. Kapsuko "įkvėpimo" Rapolas Skipitis, dabar Chicagoj gyvenąs. Jis drąsiai tada nuėjo į kalėjimą ir savo ryžtingais veiksmais paveikė kalėjimo sargus ir šie nesipriešino prieš politinių kalinių paleidimą. Rapolas Skipitis tada padarė tą, ką darė visi sąmoningi lietuviai, nelaukdami iki juos V. Kapsukas "įkvėps". R. Skipitis taip pat nūdienių Lietuvos okupantų nemėgiama asmenybė...

2.

Prof. dr. P. Mažylis rašo, kad Vincas Kapsukas nepripažino jokio kompromiso su caro valdžia bei su lietuviškąja buržuazija.

O pats V. Kapsukas savo rašytos ir 1929 m. išleistos knygos "Caro kalėjimuose" įžangoje šiaip sako apie save:

"Aš jau buvau arti susirišęs su darbininkų klase, bet dar neįstengiau atsikratyti nuo siauro lietuviško, iš esmės smulkiai buržuazinio užsiskleidimo, gindamas Vilniaus Steigiamąjį seimą. Aš įrodinėčiau, kad jis daugiau duosiąs Lietuvos darbininkams ir mažajiemams, už tai Lietuvai reikia šis obalsis statyti, o ne bendras visos Rusijos Steigiamasis seimas"...

Tai kuo dabar patikėti: ar prof. dr. P. Mažyliui ar pačiu Vincu Kapsuku? Jis čia atyrai pasisako, kad buvo buržuaziniai susmulkėjęs, t.y. tada gynė bendrą lietuvišką reikalą. Ir V. Kapsukas prisipažįsta ne komunistų kalėjime tardomas, bet jo paties rašytoj ir

kapitalistinėj Amerikoje išleis-toj knygoj, kur spaudos laisvė nebuvo ir nėra pažabota.

Toliau prof. dr. P. Mažylis sako, kad V. Kapsukas dėjo pastangas įstatyti LSDP į teisingą klasinės kovos vėžes. Čia neabejotinai tenka suprasti, kad tos "teisingos klasinės kovos vėžės" buvo tada rusuose besireiškią bolševikai. Gi anuomet Lietuvoj apie bolševikus nieko nežinota, o Lietuvos socialdemokratų veikė vienin-gai, sutartinai, be jokių vidaus trinčių. Tiesa, V. Kapsukas tada neveikė Lietuvos socialdemokratų partijos gretose, nes jis tautiniais sumetimais mėgino kurti lietuvių socialdemokratų organizaciją. Jos vardu jis redagavo "Darbininką". Tame laikraštyje tada atsidedęs jis gynė Lietuvai Steigiamoj seimo būtinumą. Maskoliais jis nepasitikėjo. V. Kapsuko 10 metų įsitikinimu "maskoliai ir prie kitokios santvarkos ir carą nuvertus visviena spaus lietuvius, kartu ir Lietuvos darbininkus".

1905 m. "Darbininko" lapkričio m. n-ry V. Kapsukas dėl Vilniaus St. Seimo būtinumo šiaip pasisako:

"Kad tie pavergtieji kraštai visai nė svajot negalėtų apie atsiskrymą nuo svetimo jungo, pergalėtojai paprastai visai nori sūliet tuos kraštus su savo kraštu; o kad lengviau galėtų tai pasiekti, susiaurina tų kraštų žmonių tiesas, pradeda persekioti jų kalbą, tikėjimą, papročius ir visur bruka savo. Ir taip darosi ne tik dabartinėj Maskolijoje, bet ir tuose kraštuose, kur jau valdžia yra pasiuntinių rankose, — taip bus ir būsimoj Maskolijoje"...

Toliau dar jis pridėda:

"...mes gi, lietuviai, visiškai atsikratysime nuo svetimo prispaudimo, štai kodėl mes reikalaujame Vilniaus seimo!"

Tik bene 1907 m. pradžioj V. Kapsukas su savo grupe įsilieja į Lietuvos socialdemokratų partiją, bet ne į Rusijos, kaip anuomet padarė kai kurių kitų tautų socialdemokratų.

3.

Taigi, kad ir kaip pajėgas įtempus veržtum anų metų V. Kapsuką ant rusų komunistinio kurpalio, — nieko neišeitų. To meto V. Kapsukas giliai įkibęs laikėsi tautinio darbininkiško reikalo ir jų gerovei reikalavo Lietuvai savo seimo.

Prof. dr. P. Mažylis stengiasi ir daugiau visokių nuopelnų prirašyti V. Kapsukui, jį gretindamas bolševikams. — Bergždžias darbas. V. Kapsukas tada toks nebuvo. Jis anuomet iš viso buvo greičiau tik revoliucionierius, bet ne marksistas, gal laiko nuotaikų pagautas pasviro į darbininkijos

reialus. Jis pats toje jo rašytoj "Caro kalėjimuose" knygoje šiaip pasisako:

"Pabėgęs iš kalėjimo, aš padačiau šiuo žvilgsniu žymų žirsnų pirmyn, pamazu perėjau nuo federalistų prie autonomistų, stojau už s.d. susijunginą, bet tvirtu tarptautinės socialdemokratijos pamatais atsistojant; tik antrą kartą pakliuvęs kalėjiman ir nuodugnai susiapžinęs su pamatiniais Markso, Engelso, Kautskio, Plechanovo, dalinai Lenino ir kitų veikalais, vienok ir tuomet dar bolševikas aš nebuvau"...

Vincas Kapsukas pirmą kartą buvo suimtas 1905 m., o antrą kartą — 1907 m., vadinasi, 1905 m. jis dar nebuvo pagrindinai susipažinęs su žymėsių socialdemokratų teoretikų raštais. Vargu ir kalėjime jis skaitė originalius Markso, Engelso, Kautskio veikalus, nes jų kalba jam buvo neprieinama, o rusų kalba tada tų socialdemokratų teoretikų raštai nebuvo ištiesai išversti, o tik kai kas iš jų panaudota.

Taigi, prof. dr. P. Mažylio pastangos padaryti jį vyrų, kuris anuomet mėgino Lietuvos socialdemokratų partiją pastatyti "į teisingas klasinės kovos vėžes", šauna pro šalį. Jei pats V. Kapsukas tada dar nebuvo pagrindinai susipažinęs su socialdemokratų teoretikų raštais, tai kaip jis galėjo dėti pastangas kitus įstatyti į teisingą kelią, kuriame pats nesusivokė. O tada Lietuvos socialdemokratų partijos pryšaky stovėjo tokie išprusę vakariečiai kaip gyd. Andrius Domaševičius, Moravskis, A. Janulaitis ir kiti būsimi Nepr. Lietuvos kūrėjai, jos aukštųjų mokyklų profesoriai.

4.

Prof. dr. P. Mažylis, Vilniaus didįjį seimą prisimindamas, dabar su nepasitenkinimu rašo, kad anuomet St. Kairys ir kiti socialdemokratų, "eidami išvien su buržuazijos atstovais, nekovojo dėl kovingesnės rezoliucijos priėmimo... tuomet revoliuciniai socialdemokratų, nebuvo patenkinti šio vadinamo 'seimo' nutarimais. Tada gyd. Andrius Domaševičius ir kiti savo iniciatyva suaukė Vilniaus, Kauno ir Suvalkų gubernijų darbininkų ir valstiečių atstovus į kitą susirinkimą, kuriame buvo priimta rezoliucija, raginusi į griežtą kovą prieš caro valdžią, ginkluotis ir mokyti ginklus vartoti, vyti lauk policiją, žandarų, žiemskius, neleisti kunigams melstis už carą, kurti revoliucinius komitetus ir visą valdžią paimti į savo rankas"...

Ir čia prof. dr. P. Mažylis meta šešėlį, lyg būtų buvę tada dar kažkokių revoliucinių socialdemokratų, suprask, bolševikams artimų. Nieko panašaus! Ir šiuo atsitikimu visi socialdemokratų buvo vieningi.

Gydytojas Andrius Domaševičius buvo taurus Lietuvos patriotas. Jis kvietė kovoti ne vien tik su caro valdžia, bet kovoti bendrai prieš rusų im-

perialistinių jungą iki Lietuva galutinai išsilaisvins, taps nepriklausoma valstybė. Štai ir minėtoje prof. dr. P. Mažylio rezoliucijoje aiškiai yra pasakyta "ir visą valdžią paimti į savo rankas".

Kai 1919 metais V. Kapsukas mėgino vėl Lietuvą paversti rusų imperijos kolonija, organizuodamas vadinamąją Bielorussijos ir Lietuvos jungtinę tarybų respubliką, ir tuomet gydytojas Andrius Domaševičius stovėjo piestu. Jis tada sakė: jei Lietuvai lemta tapti tarybine respublika, lai ji būva savaranki, nepriklausoma, be jokių sąitų su bet kuria kita valstybe. Ir tokia kryptimi jis pradėjo organizuoti Vilniaus darbininkus ir leido spaudą, kovojo su maskviniais komunistais. Aišku, Andrių Domaševičių laukė komunistų kalėjimas. Deja, Vinco Kapsuko iš Maskvos malonės sudarytoji vyriausybė tada nė trijų mėnesių neišsilaukė Vilniuje. Maskviniai bolševikai turėjo tada daug visokių kitokių rūpesčių ir nespėjo įsigilinti į A. Domaševičiaus veikimą.

A. Domaševičius su rusiškaisiais bolševikais kovojo beveik panašiomis priemonėmis, kaip 19-to šimtmečio pabaigoj jis kovojo Vilniuje prieš R. katalikų bažnyčių lenkinimą, lietuvių niekinimą ir pažeminimą. Jis tada, būdamas abejingas tikybine prasme, jokiai parapijai nepriklausydamas, organizavo giesmininkus ir kartu su jais ėjo bažnyčion, protestuodamas prieš lenkinimą giedojo su savais lietuviškai bažnytines giesmes. Tai toks buvo Dr. Andrius Domaševičius! Ir jis savo praeities darbais sunkiai įjungiamas į komunistų palaimintojus. Jis buvo bekompromisinis lietuvis patriotas, pažangus patriotas.

Būtų galima dar daugiau ta proga padaryti pastabų dėl prof. dr. P. Mažylio str. "Iš mano atsiminimų apie 1905 metų revoliuciją Lietuvoj", bet iš to, kas čia pasakyta, jau aišku, kokio antspalvio šešėlių to straipsnio turima.

Prof. dr. P. Mažylio pasakymas, kad "1905 m. Lietuvos sukilimas visiems atvėrė akis, jog darbo žmonių išnaudojimas ir politinė santvarka nėra amžina" — tinka ir nūdienės pavergtos Lietuvos gyventojams. Jie dar tvirčiau dabar įsitikino, dar plačiau atvėrė akis, kad vadinamoji sovietinė santvarka yra tik priemonė rusų komunistų imperialistiniams siekimams, ir kad Lietuva yra tapusi žiauriai išnaudojama kolonija, o jos darbo žmogus verčiamas vergu. Ir todėl reikia tikėti, kad Lietuvos darbo žmonės nėra išsižadėję kovų išsivaduoti iš rusų komunistų vergijos jungo.

Lietuvos socialdemokratų partija jau daug pergyveno jos visokio plauko "graborių". Dalis jų jau dingo, o socialdemokratų kaip veikė taip ir tebeveikia. Nelinkime prof. P. Mažyliui imtis "graboriaus" amato. Nepelninga, o šiuo atsitikimu ir negarbinga. P. B.

Kūrybinės stagnacijos reiškiniai

Paskutiniu laiku vis dažniau pasigirsta ekspertų teigimai, kad JAV menas išgyvena savotišką krizę, pasireiškiančią ypatingai plastiniuose menuose ir literatūroje. Rašytojai ir dramaturgai kraštutinio individualizmo vardu vienokią ar kitokią stilizaciją paverčia savo kūrybos esme ir joje raitosi iki išsisėmimo.

Kritikas ir jury komisijų dalyvis Sydney J. Harris rašo: "Skaitant atsiųstuosius jury komisijai kūrinius, mane labiausiai nustebino faktas, kad šių dienų jaunieji autoriai savo dėmesį daugiausia kreipia į charakterius, kurie yra sufluosinti vienokia ar kitokia forma.

"Daugumoje apysakų charakterių luošumas yra fizinio pobūdžio: vienoje berniukas yra apšlubęs, antroje — paraližuotomis kojomis, trečioje praranda ranką traukinio katastrofoje, ketvirtoje vėl kaip nors sužeidžiamas.

"O tie, kurie neturi fizinių sužalojimų, yra moraliniai iškrypėliai: be jokių skrupulų jaunas advokatas užmuša savo invalidę tetą; vyras ramiai supjausto į gabalus savo žmoną viešbuty; traukinio keleivis planuoja nužudyti iešmininką, kuris parodė per didelį draugiškumą jo žmonai".

Šių konstatavimų autorius sako, kad "visa literatūra yra dramatinio pobūdžio, o drama išplaukia iš žmogaus aistros, nuodėmės ir klaidos", bet "praeties didžioji literatūra duoda progos įsitikinti, kad žmogus yra kažkas daugiau, negu tik žiaurumų ir neapykantos gumulas..."

Autoriaus žodžiais, "Shakespeare'o herojai buvo tikrai heroiški, nes jie pasižymėjo dvasios gilumu ir žvilgsnio platumu. Net pamišęs, laukais klaidžiojęs Lyras savy slepia savotišką didybę, kuri šviečia pro jo skarmalus".

Savo išvedžiojimus autorius baigia konstatavimu, kad moderniajai Amerikos apysakai trūksta tikrųjų herojų. "Mūsų laikų autoriai nieko neranda, kas būtų verta jų meilės, išskyrus pačius save".

Dar pesimistiškiau nukalba buv. režisoriaus, dramos kritikas Walter Kerr savo neseniai išėjusioje knygoje "How not to Write a Play" (Isl. Simon & Schuster, 244 psl., kaina \$3.50). Jis teigia, kad dabartinis Amerikos scenos menas žygiuoja į visišką sunykimą.

"1929 m.", rašo Kerr, "New Yorke operavo 75 teatrai. Dabar jų yra tik 31. 1929 m. jie sugebėdavo šleisti iki 224 pastatymų pers ezoną. Šiandien tas skaičius nusmuko iki 70. O ir iš to skaičiaus tik apie 10 premjerų praeina su pasisekimu".

Autorius teigia, kad dėl Amerikos teatro smukimo netenką kaltinti kino, televizijos, radijo ar ekonominių sąlygų, bet gerų dramų nebuvimą.

Šių dienų dramaturgai, ra-

šydami scenai veikalus, stengiasi juose publiką visų pirma informuoti, apšviesti ir įspėti. Kiti gamina muzikines komedijas ir melodramas. Rimtesnieji stengiasi paruošti kažką subtilaus literatūrinio elito malonumui. Bet tikrosios dramos pavyzdžių beveik nėra.

Žmonės tokių dalykų nemėgsta. Vietoje teatro todėl jie pasirenka dar banalesnius ekraną ir televizijos filmus, kuriuos galima stebėti už mažesnę kainą.

Šių laikų Amerikos dramaturgas autorius kaltina taip pat perdėtos stilizacijos ir Čechovo statikos pamėgimu. "Rusų teatras jau seniai nusikratė čechoviškąjį XIX šimtmečio inertumą. Tik mes į jį įsikabinome ir jo laikomės", rašo autorius.

Kaip matome, stagnacijos, stilizacijos ir, apskritai, formalizmo liga serga ne tik mūsų lietuviškieji emigracijos teatralai.

Sovietinis humanizmas

Pavergtos Lietuvos literatūros mėgėjai, atrodo, nesėdi be darbo. Komunistai už tai jiems duoda rublių. Neseniai daug pastangų jie padėjo ir daug rašalo sunaudojo, norėdami subolševikinti Kristijoną Donelaičių, kurs visa širdimi nekenė maskolių. Žinoma, nei Donelaičio, nei Strazdelio jiems nepavyks subolševikinti, tačiau žmonės mulkinami.

Kas kita jiems kalbėti apie savo plauko padarus. Štai iš eilės sekė raudonojo režimo tribūno, Vinco Mickevičiaus-Kapsuko nuopelnų Maskvai visuotinis garsinimas. Šitas laiku miręs bolševikas buvo pavaizduotas irgi kaip visų mokslo sričių žinovas, o ypač literatūros, tik per neapsižiūrėjimą, tur būt, neprikergtą jam veterinoriaus specialybė.

Antruoju nekeikiamu numerėliu dabar linksnuojamas Petras Cvirka. Jo rašinius atskiroje knygoje panagrino kažkoks V. Galinis, o Galinį už tai pačiupinėjo kažkoks J. Lankutis. Tame pačiupinėjime yra vienas būdingas išsireiškimas, būtent, apie sovietinį humanizmą, kurio žymes esą galima rasti Cvirkos tam tikruose apsakymuose.

Pasirodo, kad komunistams ne pro šalį būtų pasisavinti ir įpilietinti tą dorybę, bent literatūroje, nors bent kiek padoresnio žmogaus akys turėtų kaisti, net iš tolo mėginant suderinti humanizmą su raudonoju teroru. Bet jų akys nekaista. Mes žinome, kad bolševikai mėgsta kaišytis dorybėmis, o jie žino, kad tokie dalykai dar egzistuoja laisvajame pasaulyje. Todėl jie ir gėlėmis kartais užsieniečius ap-

dovanoja, išgėrę ir dainelę jiems užtraukia apie kriaušius ir Katiušą.

Tačiau tie jų numeriai yra tik fikcija, kuri toli šaukia iki humanizmo. Jei apie humanizmą kartais ir parašoma knygoje, jo tą pačią akimirką pasigendama ten, kur pasigirsta žodis apie laisvę. Į laisvės trokštantį žmogų raudonasis režimas atgręžia visus durtuvus, paleidžia visus dresiruosius šunis.

Tad kam kaišytis svetimomis

plunksnomis? Dabar jau sunku ką apgauti. Verčiau tekalba sovietiniai literatai apie raudonąjį imperializmą, apie barbarizmą, sadizmą, o humanizmas Rusijoje palaidotas Spalio revoliucijos išvakarėse.

—E.

—Kas miręs, o negimęs? —
Atsakymas MĪSLIŲ KNYGOJE.
Knygą gausite Naujienose tik už \$1.00.

Skaitykite "N-nas"

BUDRIKO KRAUTUVĖ

Televizijos ir Jewelry Skyrius
RANKINIAI LAIKRODĖLIAI NUPIGINTI 40%

DIDELĖS NUOLAIDOS TELEVIZIJOMS
IŠPARDAVIMAS KAD NIEKO NELIKTŲ
100 TV SETŲ UZ PUSĖ KAINOS

Console-Television

	Buvo	Dabar
17 col. Travler TV	\$159	\$ 89
21 col. Travler TV	198	109
21 col. Kombinacijos TV	450	250
17 col. Console, blonde TV	200	125
17 col. Zenith TV	159	120
17 col. Admiral TV	159	120
21 col. Admiral TV	198	119
21 col. Philco Console	250	198
21 col. G. E. console	250	198
21 col. Wells Gardner	250	145
24 col. Admiral	245	159
27 col. Sentinel console	400	198
Capehart console		\$99
Arvin portable 17 col. TV setas		\$99
Vartoti TV setai, \$19 ir aukščiau		

Radio laikrodžiai	buvo \$29	dabar...\$16
Philco radio laikrodžiai	buvo \$38	dabar \$19
Mažos radios, Philco, Admiral		\$14.00
Maži Elektriniai Phonografai		\$4.00
3-speed Phonografai	buvo \$29	dabar \$15
Automatiškas Record Changer Phonograph	buvo \$89	dabar \$49
Console Radio-Phonograph	buvo \$200	dabar \$99
Philco Short Wave ir A. M. radio	buvo \$200	dabar \$99

GOLDEN BARONESS

KAINOS NUO \$5.00 IKI \$300

Deimantiniai žiedai
nuo \$25 iki \$900.

32 šmotų sidabruotas stainless steel stalo setas, vertės \$29, \$18.00

52 šmotų Wm. Rogers silver, vertės \$39, už \$24.00

Gražioje dėžutėje.

Elektrinės plaukams kirpti mašinėlės (clippers), importuotos iš Vokietijos, po \$9.95

Didelis, 8 dienom užsukamas sieninis laikrodis, su geguže, kuri kukuoja, vertės \$29, už \$14.50

LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI!

JOSEPH F. BUDRIK
3241 So. Halsted Street

ATDARA SEKMADIENI NUO 10 IKI 5 VAL. PIRMADIENIAIS IR KETVIRTADIENIAIS VAK. IKI 9:30. KITOMS DIENOMS IKI 6 P. M.

Pasiklauskite Budriko Radio Valandos iš stoties WHFC, 1450 kil. Ketvirtad. vakarais nuo 6 iki 7 val. su orkestru ir dainininkais.

Sauliuko koncertas

Šį kartą aš noriu pasiskusti, nes buvau mamos smarkiai išbarta ir, rodos, visai be reikalo. Barimo priežastis buvo mūsų Sauliuko muzikos mokyklos metinis koncertas. Kad būtų aiškiau, kaip visa tai atsitiko, išdėstysiu viską paėliui.

Nedaugelis iš naujųjų atvykėlių šiame kontinente įsikibo į savo profesijas duonos kąsniui užsidirbti, mašinai ar nameliui nusipirkti. Gydytojai, inžinieriai, architektai, baletininkai... na, ir muzikai. Pastarieji tai vietos muzikos mokyklose dėsto, tai koncertuose paakomponuoja, tai moko vaikus pianu skambinti.

Labai gražu iš mūsų tėvų pusės, kad jie supranta edukacinę muzikos reikšmę ir skiria savo uždarbių dalį vaikų muzikos pamokoms apmokėti. Kai mūsų mama sugalvojo ir Sauliuką muzikos pamokyti, tai šeimoje vyko gana ilga pinigine konferencija, kurioje nulėmė, rodos, mano paskutinysis žodis: juk ir aš Kaune buvau mokoma muzikos, tai kodėl Sauliukas turėtų būti nuskriaustas?

Visame pasaulyje jau tokia tvarka, kad muzikos mokyklos ruošia savo mokinių metinius koncertus, kur susirenka tėtės, mamos, broliai, seserys ir kiti artimieji bei draugai pasiziūrėti bei pasiklausyti muzikos mokinukų bei mokinių metinės pažangos. Ir Sauliuko muzikos mokytojas, kaip ir turi būti, suruošė savo mokinių metinį koncertą.

Va, čia ir prasideda manęs išbarimo istorija...

Prieš tą koncertą buvo gana didelė reklama spaudoje. Šiek tiek mažesnė, negu Kuprevičiūtei atvažiavus į Čikagą, bet pakankama mūsų nesamo profesinio dramos teatro prēmjerai. Kadangi ir mūsų Sauliukas turėjo skambinti tame koncerte, man toji reklama buvo truputį juokinga, nes negalėjau suprasti, koks gali būti įdomumas ar estetiškas pasigėrėjimas pašaliečiui žmogui klausytis Sauliuko "meno".

Koncerto dieną buvo pirmas susikirtimas su mama. Ji būtinai užsispyrė, kad aš ją ir Sauliuką lydėčiau į tą koncertą ir ten išsėdėčiau porą ar trejetą valandų, o aš turėjau pasimatymą prie Dariaus ir Girėno paminklo... Pagaliau įtikinau mamą, kad man nėra kas tame koncerte veikti, kad pakaks ir vieno mūsų šeimos atstovo Sauliuko muzikinei pažangai pasiklausyti.

Viskas, rodos, būtų pasibaigę gerai. Bet... Amžinai turi atsirasti koks nors "bet" ir pagadinti visą reikalą.

Į tą Sauliuko koncertą, nežiūrint didelės, bet nereikalingos reklamos, matyti, susirinko neperdaugiausia (kas ir turėjo būti) publikos. Tuomet spaudoje atsirado, nepamenu, kieno pasirašytas, straipsnis,

išbaręs mūsų visuomenę. Tame straipsnyje muzikos mokytojas buvo išaukštintas ligi mūsų jaunuomenės gelbėtojo (tarytum tėvai, kurie vaikus į tą mokyklą siunčia, tuo niekuo dėti), o iš visuomenės buvo reikalaujama, kad ji tokius koncertus lankytų.

Mama, pasiskaičiusi tą str., pakaltino mane patriotizmo stoka, lietuviybės reikalų nesupratimu ir t.t. ir t.t. Ir, žinoma, smarkiai išbarė.

O aš vistiek lieku prie savo nuomonės, kad plačiąją visuo-

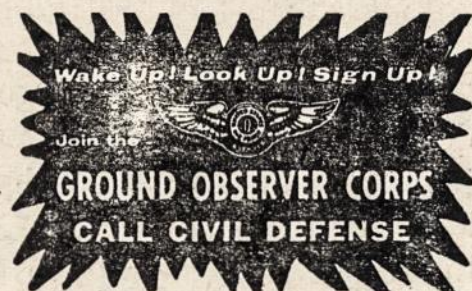
menę reikia kvieisti į menininkų, o ne į mokinių parengimus.

Ne paslaptis, kad mūsų visuomenė įvairių parengimų lankymui rambėja. Bet taip pat ne paslaptis, kad tų parengimų organizatoriai yra visiškai nustoję bet kokio saiko: mėgėjų vaidinimėliai reklamuojami kaip rimčiausi dramos pastatymai, operų choris-tai vadinami solistais, dainavimo besimoką jaunuoliai-lėsgarsiais dainininkais, o porą kartų pasimaišę po sceną žmonės — mūsų garsiaisiais artistais.

Jeigu mes Sauliukų koncer-

tus siūlysim visuomenei kaip gryną meninį pinigą, kitaip sakant, ją apgaudinėsime, nenustebkime, kad labai greitai tos visuomenės nebesusilauksime jokiam parengime, nes patys parengimų organizatoriai bus visiškai sumaišę pelus su grūdais taip, kad jokia vėtyklė jų nebeišvėtys.

Marytė Žičkutė

WHAT YOU CAN GET FOR YOUR OLD WASHER

FOR A LIMITED TIME WE WILL ALLOW YOU

\$ 30⁰⁰

FOR YOUR OLD WASHER REGARDLESS OF MAKE, AGE OR CONDITION

on this NEW DELUXE

Model F701P (reg price)	\$ 149.95
Your old washer	\$ 30.00
YOU PAY ONLY	\$ 119.95

LOOK AT THESE FEATURES:

- DOUBLE-WALL CONSTRUCTION
- BOWL-SHAPED TUB
- TANGLE-PROOF AGITATOR
- SUPER-DUTY ALUMINUM WRINGER
- TROUBLE-FREE MECHANISM
- SPEED QUEEN "TIME-TELLER"
- MAXIMUM WASHER GUARANTEE

terms to suit your budget
BUY NOW and SAVE

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE AND FURNITURE COMPANY

2876 W. Cermak Road

BIshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Praeities stiprybė

Netoli vidurinės Žemaitijos, vakariniame Skersupio krante, tūnojo didelis Spurginės dvaras. Iš visų pusių jį supo sunkiai praeinami miškai ir neišbrendamos pelkės. Iš senų senovės šis dvaras priklausė vienai Žemaitijos bajorų giminei. Metai iš metų dvaro ribos vis trumpėjo. Aplink jį dygo didesnės ir mažesnės viensėdijos. Ilgainiui dvaro žemių pakraščiais išaugo mažųjų kolonijos. Dvarui ir jo turtams paveldėjimo būdu pereinant iš kartos į kartą išbenkartėjo ir tikroji to dvaro valdovų giminė. Pagaliau dvaras atiteko sulenkėjusiam bajorui Drignevičiui, kurio žmona vaizdavosi esanti lenkė ir visur tą savo lenkiškumą mėgo rodyti.

Anais laikais, kai Lietuvoje siautėjo lietuvių spaudos draudimas, ponija Drignevičienė ėmėsi iniciatyvos savo dvare suorganizuoti nelegalių vaikų mokslinimą. Dvare pradėjo veikti dvaro mokykla, geriau pasakius, iš kažkur buvo atvežtas daraktorius, kuris pradėjo vaikus mokyti lenkiško rašto. Drignevičienė ne tik vertė savo dvarikius leisti vaikus pas daraktorių mokytis rašto, bet iš lėto ji skverbėsi ir į už dvaro ribų gyvenančių žmonių privatų gyvenimą, skelbdama šūkį, kad "jūsų vaikams reikia geresnės gyvenimo ateities". Girdi, to galite nemokamai atsiesti, — tik leiskite savo vaikus į mano dvarą mokytis. Kurie-nekurie, susivilioję gražiais jos pažadais, leido į dvarą savo vaikus išmokyti ponų kalbos.

Kartą ponija Drignevičienė, bevazinėdama po apylinkę besitartinančių mokslo metų reikalais, sumanė užsukti į Spurginės kaimą pas stambų ir gerai pasiturintį ūkininką Stipiną. Nors ji labai gerai žinojo, kad Stipinas yra kietas kaip titnagas ir užsispyręs žemaitis, bet nutarė išmėginti savo laimę.

Kai pusiau dengta karieta įsuko į Stipino sodybos keliuką, kieme alasa kėlė Stipinų vaikai, pamatę dar jiems nekados nematytą poros arklių tempiamą su būda vežimą, akimirksny nutilo, lyg būtų jiems kas žadą atėmęs. Įsitikinę, kad vežimas artėja prie sodybos, visi vaikai sudardėjo į sodą ir ten kaip kiškiukai tarp vaismedžių ir uogynų išsislapstė.

Stipinų dešimties metų Poviliukas, iš laukų tėvo pasiūstas namo dalbos atnešti, kaip tik tada buvo kieme. Pamatęs atvažiuojančią karietą, jis palaikė. Karietai sustojus prie kiemo vartų, jis nuėjo jų atkelti. Ir vos tik į kiemą karieta įvažiavo, iš jos išlipo aukšta, laiba moteris, lyg svirties kartis. Jos daugiaspalvis šilkinis apdaras čožėjo ir, saulei spinduliuojant, žvilgėjo. Jos galva pridengta plačiabryle šiaudine skrybėle bei plačiu

žalio šilko kaspinu perrišta. Kiemo vydury lyg milžinas musmeris išdygo. Bet Poviliukas tuoj pažino, kad tai yra ponija Drignevičienė.

Drignevičienė trumpu rankos pamojimu pasišaukė prie vartų stovėjusį Poviliuką. Poviliukas, dūręs dalbą į žemę, nedrąsiais žingsniais priėjęs pabučiavo jį jam atkištą iki alkūnės balta pirštinaite apmautą ranką. Drignevičienė šypsodamasi išpaudė jam į delną baltą, metalinį pinigą. Jau toks buvo jos metodas vaikus medžioti savo mokyklai. Poviliukas, lyg netyčia žvilgtelėjęs į delnoje blizgantį pinigą, patyrė, jog jis jau carsko čvert-rublio savininkas. Tuoj pabučiavo dar ir į kitą ranką.

Drignevičienė, akimis apmetusi sodybą ir patyrusi, kad čia pat niekur arti nėra nė vieno suaugusio žmogaus, paklausė: — Ar matušė ne namie?

— Ji išėjo į lauką bulvių pasikasti. Bet jau būtų laikas jai grįžti.

— Gali man parodyti, kur ji bulves kasa.

— Taip. Prašau čia per sodą.

Ir vos tik Drignevičienė su Poviliuku pro vartelius įėjo į sodą, priešais, pro kitus sodu vartus, sunkių bulvių krepšį vilkdama iš lauko grįžo Stipinienė. Stipinienė, pamačiusi nelauktą viešnią, pastatė krepšį ir rankas į prijuostę trindama, lyg savo akimis netikėdama, akimirksni stabtelėjusi pasitikrino. Įsitikinusi, kad ji neklysta, drąsiais žingsniais nuėjo pasitikti.

— Sveika, sveika ponija Stipinienė, — iš tolo ranką atkišusi ėjo Drignevičienė Stipinienės pasitikti. — Štai sumaniau ir jus aplankyti.

Stipinienė pagarbinusi pasisveikino. Ir kaip tikram žemaičiui dera, ji parodė savo mandagumą.

— Prašau poniją Drignevičienę į seklyčią, — pakvietė ji, atsistodama šalia takelio, kad praleistų viešnią.

Drignevičienė pažeminimo žvilgsniu, nuo galvos iki kojų perbėgusi šalia jos stovinčią Stipinienę, nusišypsojusi tarė:

— Ačiū. Bus gerai ir čia pat sode.

Karštas šiurpulys perpylė Stipinienės kūną, nuoraudis nudažė saulėje įdegusį jos veidą. Ižėista širdis visu smarkumu ėmė į jos kūno gyslas lieti kraują. Bet susivaldė ir dėjosi nepastebėjusi ižeidžiančio žvilgsnio. Kaip bematant Stipinienė grįžo į nuolaidumą, galvodama: "Nors ir ponios Drignevičienės atsisakymas užėiti į seklyčią tikrai pažeminimo mūsų namų garbingumą, bet už tai jai atleistina, nes ponų kilmė nelygi muzikų luomui". Pamažu atslūgstant ižeidimo karsčiui, Stipinienė, santūriai laikydamosi ir neišdavusi prieš kelias akimirkas vykusio vidujinio perversmo, paklausė savęs: "Kokiu gi reikalu ji atvažiavo? Juk ji nie-

kados ir nė per apsirikimą dar nėra buvusi mūsų sodyboje". Negalėdama išpėti ponios Drignevičienės atvykimo tikslo, Stipinienė visai apsiraminė.

Poviliukui su dalba dingus iš sodo, jos pasitraukė po obelįm į pavėsį. Drignevičienė, pirm nei pradėjo pasikalbėjimą, apsidairė. Ji nenorėjo, kad judvejų pokalby dalyvautų liudininkai.

Lapės gudrumu pasiastrinusi liežuvį, ji kreipėsi į priešais jai stovinčią didžios pagarbos vertą žemaičių ūkininkę.

— Ponija Stipinienė, aš labai džiaugiuos jūsų berniuku. Jis toks puikus vaikas... Jis skiriasi iš visų kaimo vaikų. Be to dar, jis tarnauja šv. mišioms.

Drignevičienė labai iš lėto ir neskubėdama kalbėjo. Kalbėdama ji nepastebiamai akimis sekė Stipinienės laikyseną.

Stipinienė, kaip ir kiekviena motina, išgirdusi poniją Drignevičienę puikiai atsiliepiant apie jos Poviliuką, maloniai šypsodamasi tik galvos linkėjimais jai atsakinėjo.

— Aš užsukau tik jums pasiūlyti, ar jūs nenorėtumėte savo Poviliuką leisti į dvarą mokytis rašto, — vis plonirdama liežuvį kalbėjo Drignevičienė. — Kaip tik tokiam vaikui kaip jūsųiškui lenkų kalbos reikia mokytis. O kai jis mokės lenkiškai, tai pritiks visur. O kur gi su ta lietuvių kalba nueisi? Netoliau savo kaimo. Be to, jei leisite į dvarą, jums nieko nekainuos. O kas svarbiausia, dvare saugu nuo maskolių persekiojimo.

Drignevičienė, besistengdama įtikinančiai Stipinienę įrodyti ponų kalbos svarbumą vaikų ateities gyvenime bei nuo maskolių persekiojimo saugumą, staiga pastebėjo Stipinienės suabejojimą, dėl savo vyro, kuris yra griežtai nusištatęs su ponais neturėti jokių reikalų. Ponija Drignevičienė iš lėto ir nepastebiamai paliovė gyrusi ponų kalbą, bet, lyg nejučiomis, ėmė pasakoti apie piktą maskolių persekiojimą.

— Jums atpuls pats svarbiausias rūpestis, — žvilgčiodama į Stipinienę ji kalbėjo, — būtent maskolių persekiojimas. Juk jūs gerai žinote, kad dvaras nuo žandarų ramus... ir daro taip, kaip patinka...

— Taip, brangioji ponija, — pritarė Stipinienė poniai Drignevičienei, — kur čia nebus ramus... Ir kas čia to nežino, kad tam reikalui dvaras yra nešykštus... Bet vistiek, pirm negu aš pažadėsiu vaiką leisti, turiu atsiklausti vyrą.

Drignevičienė, it širšės įgelta, pašoko ir neatsisveikinusi išėjo iš sodo. Energingais žingsniais eidama per kiemą, ji jautė įtūžimą, kam turėjo čia užvažiuoti ir dar pas Stipiną. — Ar aš nepažinojau to muziko kaipo kieto lietuvio, — priekaištavo ji sau.

Priėjusi prie tebestovinčios kieme karietos, striktelėjo į ją

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 4, 1955

ir susmukusi kampe ant sėdynės piktai vežikui pasakė: — Į dvarą!

Ir tik karietai įriedėjus į dvaro alėją, ji dirstelėjo iš karietos į dvaro daržus ravedusias moteris.

Stipinienė, stovėdama obelies paviesy, stengėsi išaiškinti sau, kodėl taip staigiai ir nelikėtai nutrūko judvejų pokalbis ir dėl ko Drignevičienė galėjo išžeisti. Bet kai pažvelgė į vakarop svirstančią saulę, tai nebebuvo kada toliau apie tai ir begalvoti: galvotrūkiais nubėgo pasiimti paklitas bulves ir, vilkdama sunkių bulvių krepšį, nuskubėjo laukuose dirbantiems ruošti pavakarių.

Pavakarių metu Stipinas paklausė žmoną.

— Ko čia ta Drigninė buvo atvažiavusi?

Visoje apylinkėje ponios Drignevičienės niekas kitaip nevadino kaip tik "Drigninė".

— Klausė, ar mes nenorėtumėm savo Poviliuką leisti į dvarą rašto mokytis, — išrišdama pavakarius ir žvilgčiodama į vyrą nedrąsiai ji atsakė.

— Ko jai sukta galvą dėl mūsų vaiko?

— Sako, kad nereikės nė už (Tęsinys 9-tam psl.)

Telef.: 29-198

SLOPPY JOE'S BAR

JUOZAS IR MARGARETA
GALACKAS

Lietuviai savininkai maloniai sutinka kiekvieną tautietį keičiui.
VYNAS — ALUS — LIKERIAI
GERAS VALGIS
Didelė svetainė ekskursantams ir grupėms.

201 DUAVAL STREET
KEY WEST, FLORIDA

Tel.: 89-1957

Tel.: 3-4882

WHITNEY STAPLES

(STAPULIONIS) REAL ESTATE
Certified Property Manager

Visi atvykusieji telefonu ar atvirukais užsiregistruoja savo adresu. Sinteresuoti gauna užsiregistruosiu adresu ir visas kitas informacijas.
Pardavimui dideli ir maži namai Miami, Miami Beach ir apylinkėse. Jei ieškai namų klausk Stapulionį.

1519 Congress Bldg., 111 NE 2nd Ave.
9251 Little River Blvd.,
MIAMI, FLORIDA

Tik ką išėjo 468 p. P. Abelkio istorinis romanas

ATLAIDŲ PAVĖSŲ

kaina 4 doleriai, ir 422 psl.

ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS

kaina 3 dol. 50 ct. Drobės viršeliai. Skaičiusieji labai gerai atsiliepia apie abu romanus. Reikalaukite pas visus knygų platintojus arba kreipkitės betarpiu į autorių, pasiūsdami Money Order tokiu adresu: P. ABELKIS, 349 West 108th Place, Chicago 28, Illinois. Užsisakiusiems nemažiau 10 egz. duodama nuolaida.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUZIAI
GYDUOLĖS

ir t. t.

Jūsų giminės gaus be jokių jiems išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

mokslą mokėti. O kas svarbiausia, kad vaikutis išmoksis ponų kalbos, — įsidrąsinusi viską vyrui išpasakoję, ką tik ponias Drignevičienė buvo jai sakiusi.

Stipinas, pašėręs arklius ir sėsdamas pavakarių valgyti, tarė:

—Pirmas dalykas, mūsų vaikai turi pirmiausia išmokti savo kalbos rašto. Antra, ne jos reikalas rūpintis apie užsimokėjimą. Man nenurodys, kur aš turiu savo vaikus leisti mokytis. Ir aš be jokių Drigninės patarimų, kad tik ateis laikas, žinosiu kur reikia vaikas leisti. O tu pati nustok man svaičiojusi apie tą ponų kalbą ir poniškumu dangstymosi. Mes esame žemaičiai — tikri lietuviai. Todėl nei mums patiems, nei mūsų namams dangstymasis poniškumu nesuteiks garbės. Tau patariu: mesk iš galvos tą mintį, kad vaikui reikalinga mokėti ponų kalbą. Ne, ne ponų kalba jį padarys žmogumi. Aš nesakau, kad svetimos kalbos nereikia mokėti, bet jau tik ne ponų.

Neskubėdamas valgyti, išlėto toliau kalbėjo:

—Pirmiausia vaikui reikia išamoningai tikrą ir nepalaužiamą lietuvių tautinę dvasią. Įkvėpti tvirtą valią, kad turėtų tvirtą nusistatymą kovoje už savo tautos laisvę. Kaip ir dabar prieš tokią Drigninę. — nirtulingai. — Kuri savo plonu liežuveliu, pasikesino į tikros lietuvių šeimos šulius, kad juos perdirbus į poniškus žmones. Ne kas kitas tai galėtų padaryti, kaip tik lietuvių išgamos ir garbėtroškos. O tokie išgamos, kaip ir Drigninė, ne kas kitas, kaip apsikrėtėliai poniškumu, nelyginant nususe kūnais nori dar į sveikuosius trintis, kad ir juos užkrėtus.

—Kam gi tu mane taip puoli? — išraudusi ir drebėdama debtelėjo ji. Juk aš tau pasakiau tik tą, ką ji man sakė.

—Mieloji, aš tavęs visai nepuolu. Aš tik tau pasakiau savo nuomonę, kad tu žinotumei kaip jai atsakyti, jei ji kada dar mėgintų tave tuo reikalu kalbinti.

Radęs progos su žmona tuo reikalu pasikalbėti, jis tęsė pokalbį toliau:

—Mūsų Poviliukas iš tikrųjų yra gabus berniukas. Aš jau senai galvoju, kad reiks jį leisti į kokią nors mokyklą. Ir esu priėjęs išvadą, kad pirma reiks jį leisti lietuvių rašto išmokti, o tik vėliau į kokią kitą mokyklą.

Stipinienė priešais vyrą ant kitos pusės pagriovio sėdėdama ir rankomis apsikabinusi daugiakvaldžiu sijonu pridengtus kelius, sekė vyro kalbą.

—Juk tiek dar mes įstengsime, kad jį galėtumėme išleisti į mokslą.

—Bet kur jau čia taip išleisi, — smalsiai žiūrėdama vyrui į akis paklausė.

—Aš kartą nuvykęs į bažnytkaimį, buvau užsukęs pas

Magdutę ir su ja apie tai kalbėjausi. Ji sakė: kaip tik būvės bus nukastos, tuoj pradėsianti vaikus mokyti.

—Bet pas ją mažai vietos. Ir tiek toli reiks kasdien vaikui vaikščioti.

—Kas tai sakė, kad kiekvieną dieną reiks jam pas ją vaikščioti! Nuvešiu. Ir tegu sau slebzdavoja...

—Ką jau ten moteriškė išmokys, — pašiepiančiai tarė žmona.

—Pirmamokslui pilnai pakanka jos mokymo. O kas svarbiausia — ji yra tikra lietuvių tautinės dvasios ugdytoja.

Stipinas, suvalgęs atneštus pavakarius, užsirūkė pypkę. Keletą dūmų užtraukęs, jis pakilo iš griovio ir, tvarkydamas arkliams paduotą pašarą, pasakė žmonai:

—Kol arkliai paės, eisiu į Užlieknio laukus pažiūrėti, kiek toli rugienos nugrėbystos ir ar nebus jau galima rytoj rugius vežti...

Stipinienė, eidama keliuku, galvojo apie tai, jog parapijos klebonas su vikarais, vargoninku, zakristijonu, špitolninkais ir su visais klebonijos tarnais kalbasi tik lenkiškai...

Miestelio vaistininkas, bagamazninkai, škaplierninkai ir visokiausi vertėivos moka lenkiškai. Ji nerado apylinkėje, nors toliau bažnytkaimio niekur nebuvo buvusį, nė vieno tokio žmogaus, kuris, jos supratimu, sukinėjosi tarp ponų, o nebūtų mokėjęs lenkiškai kalbėti. Jei nedaugiau, tai jau nors poteries kalbėjo ponų kalba. O štai dabar, girdi, užsispyrė vyras būtinai vaiką mokyti lietuviškai, ir dar pasaką. Ins ir veš pas Magdutę.

Prisiminus Magdutę, jai į galvą dingtelėjo mintis, kad toji moka (ir dar kaip moka!) lenkiškai kalbėti. Jauna būdama Magdutė buvo per ilgus metus bažnyčios rūbų skalbėja. Ji tarnavo klebonijose šeimininke. O tik kai jau pase-no, tai tada tik ji ėmė vaikus mokyti poterių, o vėliau ir lietuviškai skaityti. Ir iš to dabar ji pragyvena.

Stipinienė, sūnaus mokslinio rūpesčio mintyse paskendus, grįžo namo, kur jos laukė visokie ūkio darbai.

Ir taip su pilnomis rankomis darbų dieną iš dienos, su laikrodžio rodyklėmis sukdamasis, nesulaikomai bėgo žemdirbio gyvenimas. Jis bėgo taip greitai, kad Stipinai net nepajuto, jog jau buvo prabėgusi saulėtoji vasara ir, laukų turtuose skendėjęs, turtuolioruduo jau baigė savo dienas. Tik žiūri, kad jau laikas leisti Poviliuką į mokslą.

Šaltasis žiemys iki nuogumo iš širdį svaiginančio gamtos grožybės rūbo išrėngė žemę ir nudraskė medžių puošmenis. Stora, pilkų debesų dangą uždengė žydriąją dangaus mėlynę. Už tos nepermatomos debesų dangos pasislėpė, karštais spinduliais į žemę gyvy-

bės šilumą liejusi, skaisčioji saulutė. Oras, persisunkęs šiurkščia rudens drėgme, atšalo. Nuo nepalaujamai telžusio lietaus pažlego pilkoji laukų žemė. Visi žemės keliai nuskendo purve. Dienos taip sutrumpėjo, kad iš jų teliko tik klaikia tamsa užlieti ir mieguisti rytai ir namų darbais užversti bei nuoboduly skęstą ilgieji vakarajimai. Ir taip besisukant stingstančiam rudens gyvenimui, Stipinų šeima įriedėjo į Visų Šventųjų išvakares.

Stipinas, besirūpindamas sūnaus išvežimo reikalais, lyg kažko ieškodamas, užėjo į seklyčią. Seklyčioje radęs apsiašarojusią ir didžiam rūpesty paskendusią žmoną, apsisukęs buvo vėl bešeinas, bet atsiminęs, kad reikia su žmona pakalbėti apie kai kurias paruošimo smulkmenas, jis priėjo ir, apkabindamas ją per liemenį, raminančiai tarė:

—Rytoj, važiuodami į Visų Šventųjų atlaidus, nuvešime ir Poviliuką. Susimildamoji, tik jau nepašykštėk visko įdėti, kad vaikui nereiktų alktį. Juk tu geriau žinai, ko ir kiek reikia, bet aš atėjau ne tai tau pasakyti.

—Matai! O kad būtumėm vaiką leidę į dvarą, — pirštu brūkštelėjusi per veidu riedančią ašarą, tarė ji, — nebūtų reikėję nei vaiko iš namų siųsti, nei maisto vežti. O kas svarbiausia, — ar mažai tas vaikas dabar kainos? Ir kiek to rūpesčio! Juk naktimis negalėsiu miegoti.

—Mieloji! Turim iš ko... ir galim vaiką leisti. O antra, mes su savo vaiku galime taip

daryti, kaip mums reikia, bet ne taip, kaip ta ponias mums lieps.

—Bet tu neturi ir tai dar užmiršti, kad dvare saugu nuo žandarų persekiojimo.

—Dėl to reikalo tu nesuk galvos: ir Magdutė nepėščia. Juk jau nepirmi metai kaip ji vaikus moko.

—Bet dvarą, nei vienu nei kitu reikalu, dar nebuvo girdėti, kad būtų kada maskoliai palietę.

—Dėl šito!... Aš neparduosiu savo vaiko: ir nenoriu visą savo amžių nešti savo tautos brolių prakeikimą ir tą patį nenoriu užtraukti mūsų giminei.

Lyg pyktelėjęs pasakė, ir apsisukęs išėjo. Stipinienė, skarelės kampuku iššluosčiusi nuo ašarų sudrėkusias akis, žvilgtelėjo pro langą į praeinantį vyrą ir mintimis pasakė: Tegū sau daro kaip jis nori. Aš pati nuvažiuosiu ir su Magdute pasitarsiu. Aš jai nepagalėsiu maisto gėrybių nuvežti. Esu tikra, kad ji už gerą atlyginimą nors poteries vaiką išmokys lenkiškai kalbėti.

Stipinas nuėjo į svirną, kur su šypsena lūpose ir džiaugsmo kutenama širdimi sėmė iš aruodo geltonus kviečių grūdus ir, it karališką aukšą berdamas į Magdutei skirtą maišą, ruošėsi savo sūnų siųsti į tautinės dvasios šaltinį pasisemti praeties stiprybės.

Anglų Kalbos Pamokos
K. KALNĖNAS
6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias aukštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

ŠALTINĖLIS
Po sunkaus dienos darbo Jūs geriausiai atsigavinsite "Šaltinėlio" svetainėje. Jaukiai praleisite vakarus vaišindamiesi olandišku alumi ir nemokamai vaišinami lietuviškais žirniais bei užkandžiais.
Penktadieniais užkandžiai—vėžių kakleliai. Visų gerimų pigios kainos!
KVIEČIAME ATSIKANKYTI IR ĮSITIKINTI.
3318 South Halsted Street
JADVYGA, JURGIS PELDŽIAI, savininkai.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU
APIE JŪSU INSULIACIJOS PROBLEMAS
Dabar yra laikas įrengti savo namą žiemai.
Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.
CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi lštikus, neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKAY, Inc
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208
Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Vėl jaunimui knyga

Daili pažiūrėti, įdomi, lengva-anguolio iki žilo senio. Be abejo skaityti, nes daug didesnės raidės, negu įprasta. Specialiai taikyta paauguoliams. Yra ir iliustracijų, bet dėl jų sunku pasakyti, kad visos būtų tinkamos ir suprantamos.

Knygos autorius žinomas pasakorius — Liudas Dovydenas. Jis mėgiamas jaunimo ir daug tos rūšies knygų yra parašęs. Reikia tikėtis, kad ir ši knyga, NAKTYS KARALIŠKIUOSE, šiltai ir maloniai bus sutikta skaitytojų.

Įžangoj autorius pavadino: AUKSINĖS ŠIENAPIŪTĖS PASAKA. Beveik galima su tuo sutikti. Viskas labai gražu, miela ir egzotiška. Vaizduojamoji šienapiūtė nėra toji paprastoji kaimo laukų aplinkoje. Ji ne kaimo ribose, bet toli didelio lapuočių miško glūdujoj. "Uždustum tuose beržynuose, alksniuose, jei ne Lakštana (upelis), kuri skrodžia per pievas".

Tokiai šienapiūtei rengiamasi ilgai ir iš anksto. Susitaria kartu keli kiemai, kad būtų įdomiau ir gyviau. Tai tikra išvyka ar stovyklavimas, kurie trunka keliolika dienų, kol sutvarko šieną ir palieka ligi žiemos kelio. Tada tiktai parsiveža po savo sodybos stogu.

Šitokią šienapiūtę, ar stovyklavimą, ypačiai mėgsta jaunimas. Bet ir seniai neesti abejingi. Ir jiems įdomu tyliomis žvaigždėtomis naktimis, prie gyvai treskančių laužų, po atviru dangumi prisiminti, pasipasakoti daugelį išgyvenimų, būtų ir nebūtų istorijų. Jaunimas prasimano žaidimų, pramogų. Linksmiau ir skardžiau skamba jų dainos. O paauguoliai, kurių čia du — vienas 10 metų, antras 13 metų — gauna patirti daug naujų išpūdžių ir nuotykių pergyventi.

Turinys nėra nei labai gilus nei sudėtingas. Visas knygos svoris pasakojimas, vaizdavimas — žodingumas. O pavaizduota gyvai, sodriai ir šiltai. Dovydeno kalba visada traški, sultinga. Čia įpinta truputis pasakų, ir čigonai prigriebti, bet geri, padorūs. Visa gamta savotiškai gyvena, alsuoja. Juntama joje senoji dvasia, mistika. Burtų ir paslapčių nestinga. Medžiai net garsiai pasišneka, tik gal perdaug sausiai, pamoksliskai.

Apskritai, įdomu, ypačiai jaunimui. Jis skaitys ir pergyvens ne kaip artimą, žinomą dalyką, o tarytum Mayne Reid Amerikos indėnų nuotykius. Metai po metų vis toliau, vis tolsta mūsų jaunimas nuo savo tėvynės žmonių papročių, būdo. Tėvynė vis labiau darosi jam nežinomas kraštas, o reikia, kad tasai kraštas niekad toksai nebūtų, kad visada savas ir artimas pasiliktų tiek sieloi, tiek mintyse. Todėl ši knyga sveikintina. Ji neuneša mus į mielą gimtąją šalį ir iš dalies atskleidžia jos romantišką, grožį, parodo simpatingus padorius kaimiečius, nuo pa-

jo, pasitaiko ir pikty — žiaurais laukinio būdo, kaip, sakysim, broliai Mačikai. Bet jie daugumos apvaldomi, sudraudžiami.

Liudas Dovydenas, NAKTYS KARALIŠKIUOSE. Išleido Terra. Tiražas 1,000 egz. Atspaudė DRAUGAS. 169 psl. Kaina \$2.00. Viršelis ir iliustracijos dail. Vyt. Ignatavičiaus.

Tautos knygnešiai

Neseniai minėjome lietuviškos spaudos atgavimo 50 metų sukaktį. Ta proga prisiminėme ir garbinguosius mūsų tautos knygnešius, kurie, anais caro laikais, nesigalėdami savo sveikatos ir nebudami jokių pavojų, ėjo naktimis, su maišeliais knygų ant pečių, per budriai rusų žandarų saugomą sieną. Jie už savo garbingą darbą — lietuviškų knygų gabenimą ir jų platinimą — dažnai negaudavo jokio pelno, o kartais turėdavo ir nuostolių. Šie garbingi mūsų tautos didvyriai amžinai liks mūsų tautos istorijoje.

Šiandien lietuvių tauta vėl pavergta. Per geležinę sieną į Lietuvą nebeįmanoma įnešti lietuviškos spaudos. Dėl to laisva lietuviška spauda plečiasi laisvame pasaulyje, ypač Š. Amerikos žemyne. Kasmet išleidžiama daug lietuviškų knygų, kurias tautiečių tarpe platina tam pasišventę žmonės — lietuviškų knygų platintojai, kurie dažnai pavadinami naujaisiais tautos knygnešiais.

Reikia pasakyti, kad yra nemažai pasišventusių lietuviškų knygų platintojų, kurie nekreipdami dėmesio į materialinius išskaičiavimus, uoliai tas knygas platina. Ypač tą pasišventimą galima pastebėti mažose lietuvių kolonijose. Deja, yra ir tokių lietuviškų knygų platintojų, kurie į tą knygų platinimą žiūri ne iš tautinio pasišventimo, bet iš materialinės pusės. Yra platintojų, kurie iš knygų leidėjų išdrįsta paprašyti net 30-50% nuolaidos, tarsi lietuviška knyga būtų paprasta biznio prekė.

Jei kas už 100 paskolintų dolerių paprašytų 30-50% palūkanų, tai tokį žmogų pavadintų plėšikautoju, o kai lietuviškų knygų platintojas, kurs savo pinigų į tas knygas visai neinvestuoja, paprašo tokio didelio procento nuolaidos, tai skaitoma normaliu dalyku.

Visi gerai žino, kad laisvame pasaulyje yra nedaug lietuvių, o lietuviškas knygas skaitančių yra tik dalelė, dėl to lietuviškų knygų pardudama labai mažai, maži ir jų tiražai. Jei knygų platintojas nori gauti 30-50% nuolaidos, tai kiek turėtų gauti autorius, kurs knygą rašydamas sugaišo kelis šimtus valandų, į ją įdėjo savo sugebėjimus ir yra atsakomingas už jos turinį? Knygų autoriai už savo didelį

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JUNE 4, 1955

Korektūros klaidos

Labai įdomu sekti mūsų periodinę spaudą, — joje visko galima užtikti, rašo Literatūros numery p. J. Jašinskas. Tarp kita, jis užtikęs Naujienose: "Portugalijos prezidentas Cafe išvyko oficialiam vizitui į Portugaliją".

Turėdamas progos pažiūrėti į komplektą, susirandu atžymintąjį numerį, perskaitau tą

darbą nedrįsta prašyti 30-50%, bet pasitenkina 3-5%, o dažnai ir to negauna, nekalbant apie vieną kitą autorių, kurs kartais gauna specialų honorarą — premiją.

Kiek gi procentų gauna daugiau išleistos knygos leidėjas bei jos ekspeditorius? Ir jis už geriau išleistą knygą dažnai gauna, kaip ir jos autorius, 3-5%, o kartais ir to negauna, nes ne visos knygos pardudamos.

Taigi, iš lietuviškos knygos didžiausią procentą nusineša knygos platintojas. Tokie lietuviškų knygų platintojai, kurie už lietuvišką knygą — ne biznio prekę — užsiprašo labai didelio procento nuolaidos, yra jau ne mūsų tautos knygnešiai, bet tų knygų pasklidimo stabdžiai.

Šiuo atveju yra laimingesni knygų klubai, kurie turi pastovų narių skaičių ir knygas išsiuntinėja be tarpininkų.

J. J.

trijų eilučių "žinią", skirtą skilties galui užkšti, ir nusištevėjau.

Iš tiesų mūsų spaudoj galima visko užtikti... net komentatorių, kurie rašo ilgus išvedžiojimus ryšium su korektūros klaidomis.

Galū drašiai pasakyti, kad mūsų spauda nėra vienintelė, kuri dar nesurado būdo apsiginti nuo spaudos "velniukų". Kitų tautų spaudos skaitytojai tai labai gerai žino.

Štai anądien Chicago Sun-Time, atpasakodamas konsulo Daužvardžio kalbą Illinois lietuvių verslininkų rūmų puotoje, priskaitė Lietuvą prie Balkanų valstybių. Laikraštis kitą dieną žinios nepatikslino, — per menka klaida. Dar kiek anksčiau pastebėjau korektūros klaidą Chicago-American dienrašty. Užvardyta "British Labor Leader III". O toliau tekste pasakyta, kad susirgo liberalų vadas Davis. Neperseniausiai skaičiau Daily News antraštę: "Four Americans Killed". Iš tolesnio teksto paaiškėjo, kad nužudyti "four Africans", ir, būtent, Mau-Mau teroristai Kenijos kolonijoje.

Tokių spaudos korektūros klaidų galima pastebėti beveik kasdien Amerikos didžiųjų dienraščiuose. Būt tai yra laikoma paprastu dalyku, į kurį paprastai mažai kas tekreipia dėmesį. Dėl tų klaidų nesijaudinama ir nerašoma komentarai.

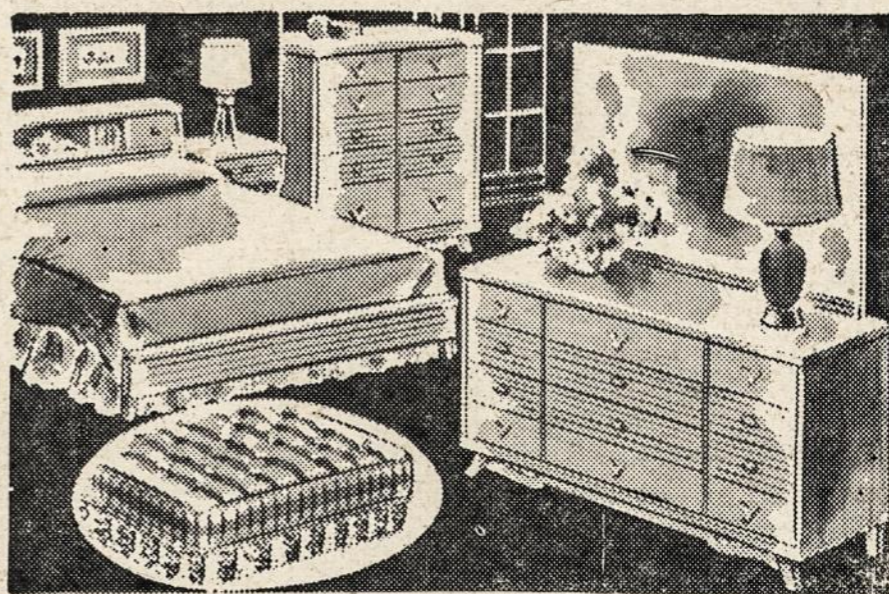
Spaustuvės žiurkė

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Atidaryta sekmd. nuo 10 v. ryto iki 5 v. vak.

Daugiausia lankoma lietuvių prekyba Chicagoje. Prekės be brokų, sugadinimų.

Kainos be užprašymo.

Didžiulis pasirinkimas miegamųjų trijų dalių, ažuolo ar riešuto medžio, šlifuotais veidrodžiais, dvi lempos dovanai

.....	\$16900
5 dalių chromo virtuvėms setai Formica virš.	\$3900
9x12 linoleumai, visų spalvų	\$550
Telefonui staliukai riešuto medžio	\$450
Gėlėms staliukai riešuto medžio	\$125
Kavai staliukai riešuto medžio	\$650

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St. Victory 2-4226

Atdara: Pirmad. ir ketvirtad.: 9 val. ryto iki 9:30 val. vakaro. Kitomis dienomis: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmdieniais: nuo 10 val. ryto iki 5 val. vakaro.

Bill Vukovich iš Fresno, Calif., kuris žuvo automobilių lenktynėse Indianapoly, kai jo automobilis atsimuše į sieną. Lenktynės įvyko kapu puošimo dienoje.

Sveikatos prievarta neibruksi

Reikia ne tik bijoti susirgimų, bet mokėti ir norėti jų išvengti, — rašo Dr. A. J. Karalius savo knygoje **NAMŲ DAKTARAS**. Nors ne visuomet ir ne visur galima ligų išvengti, bet kiekvienas turėtų bent susipažinti su paprastomis ligomis, jų eiga ir gydymu, nes juo žmonės daugiau apie ligas žinos, juo lengviau jas galėsime nugalėti.

Knygoje **NAMŲ DAKTARAS** plačiai žinomas lietuvis gydytojas Dr. A. J. Karalius per išstisus 174 puslapius ne tik nurodo įvairiausių ligų simptomus, duoda patarimus, kaip jų apsaugoti, bet taipgi pateikia ir smulkius receptus naudotinių vaistų. Ne visuomet bėdos atveju galima gydytoją pasiekti — štai kodėl ši knyga yra būtina kiekvienos šeimos bibliotekoje.

Šios taip svarbios ir reikalingos knygos kaina tikrai \$1.00. Pirkdami ją Naujienose šią vasarą gausite priedo visai veltui prancūzų klasiko Emile Zola 292 psl. romaną **DARBAS**. Paskubėkite, nes abiejų knygų kiekis ribotas, o pirmieji užsisakę gaus **NAMŲ DAKTARĄ** įristą į puikius kietus viršelius. Perlaidas ir money orderius siųskite: Naujienos, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

JONAS GRADINSKAS

Televizijos, Radio, Patefonų Taisymas.
"PASKAMBINKIT PRIEŠPIET — ATVAŽIUOSIM POPIET"
J. G. Television, 944 W. 35th Place.
Telefonas FRontier 6-1998
Pas lietuvių — ir geriau ir pigiau!

IS TOLI AKIS AKUMIGIA PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR IVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

PIGIAI IR SAUGIAI PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IS TOLIAU K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudimą.
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

Dr. Juzė ir Dr. Kęstutis AGLINSKAI

GYDYTOJA-JAS IR CHIRURGE-GAS
2300 WEST 51st STREET
VALANDOS:
Pirm., antradi. 10-12, 2-4 ir 6-9 popiet.
Ketvirtadi., penktadi. 2-4, 6-9 popiet.
Šeštadieniais 10-2 val. popiet.
Tel. ofiso: PProspect 6-1795
Rezid.: GRovehill 6-5603

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGŲ PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: Antradieniai ir penktadieniai nuo 7 iki 9 val vakaro. Šeštadieniai nuo 10 iki 12 ir nuo 1 iki 3 valandos po pietų. Kitų laikų tik susitarus.
Ofiso telefonai: PProspect 8-3229
Rezid. telefonai: WAJbrook 5-5076

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniai ir penktadieniai. Trečiadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. G. J. BYLAITIS

Spec. smegenų ir nervų ligos.
Val.: antr. ir ketv. 7:30 iki 8:30 P. M.
Šeštad. 12:30 iki 4:00.
Kitomis dienomis tik susitarus.

DR. J. G. VALAITIS

Val.: kasdien 6:30-8:30. sešt. 4-6.
4038 SO. ARCHER AVENUE

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmadi. Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9, Antradi. nuo 1-5, Trečiadi. ir Šeštadieni tikrai susitarus.

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniai nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadieniai pagal sutartį.

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2-4 po pietų ir 6-8 vakare.
Šeštadieniai 2-7 p.p., išskyrus sekm.

DR. S. GEŠTAUTAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 West 71st Street
(Kampas: 71 & Talman Ave.)
Priėmimo valandos: Kasdien nuo 7 iki 9 vak. Sekmadieniai tik susitarus.

DR. K. GUDAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Chirurgija ir moterų ligos
10756 SO. MICHIGAN AVE.
Val.: Kasdien 9-12 val. ryto, 1-4 val. p. p., ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadi. Šeštadi. 10-3. Kitų laikų — susitarus.

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-ies gatvės
valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniai uždaryta. Šeštadieniai nuo 1 iki 4 po pietų.

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro.
Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta.
Ofiso telefonai: PProspect 6-3838
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro.
Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta.
Ofiso telefonai: PProspect 6-3838
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

DR. V. P. TUMASONIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINES LIGOS
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefonai: PProspect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Šeštadi. 2-4 po pietų. Treči. ir sekm. uždaryta

DR. V. P. TUMASONIS

— savo auka paengvink senelių sunkias tremties dienas!
11 — NAUJIENOS, CHICAGO 3 ILL.
— SATURDAY, JUNE 4, 1955

DR. F. V. KAUNAS

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniai 10-2.

DR. JOSEPH W. KADZEWICK

(LIETUVIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tikrai susitarus: nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 vakaro, išskyrus trečiadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BUILDING
6400 SO. KEDZIE AVE.

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Šeštadieniai 12-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons
Vakarais: pirmadi. antradi., ketvirtadi. 6-8:30. Trečiadieniai tik susitarus.

Dr. A. Valis - Labokas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonai: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro
Šeštadieniai 1-4 val. po pietų

DR. A. MACIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
(Kampas 63rd ir Artesian)
OFISO VAL.: 2-4 ir 6-8 val. po pietų.
Kasdien, Šeštadieni 2-4 val.
Trečiadieniai ir sekmadi. uždaryta

DR. CONSTANCE O'BRTIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. m.
7-9 p. m. Šeštadieniai 10-12.
Trečiadieniai uždaryta.
Tel.: LA 3-4949, namų CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8, Ser., Subat. ir Nedel. tik susitarus.
Ofiso telefonai: YArds 7-4787
Namų telefonai: PProspect 6-1930
Jei neatsilieps, viršutiniai telefonai šaukite Midway 3-0001

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(Kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų
šešt. 2-6 v. p.p., išskyrus sekmadienius

DR. A. Z. ŠAULYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4645 S. ASHLAND AVE. (Kamb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktadi. 6:30-8:30 val. vak. Šeštadieni 2-4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. Moterų ligos
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St (antras namas nuo Western Ave.)
Ofiso ir rezid. telefonai: PProspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm. 8-10 v. v. Antr. Treči. ir Penkt. 6-9 v. v. ir Ketv. ir Šeštadieni 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINES LIGOS
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefonai: PProspect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Šeštadi. 2-4 po pietų. Treči. ir sekm. uždaryta

DR. V. P. TUMASONIS

— savo auka paengvink senelių sunkias tremties dienas!
11 — NAUJIENOS, CHICAGO 3 ILL.
— SATURDAY, JUNE 4, 1955

Dr. Ona Vaskevičius

(VASKEVIČIŪTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštadi. 1-4 popiet; trečiadieni ir kitu laiku tik susitarus.

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(Kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniai 2-4 val. po pietų.
Sekmadieniai uždaryta.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak., trečiadi. ir sekmadi. pagal susitarimą.
Telefonai: HEMlock 4-7899
Namų tel.: Hilltop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai-Protezai, Med. Bاندازai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniai 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB., 1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PProspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonai: YArds 7-7381
Priima: Vakarais nuo 6 ir 9 val. Šeštadi. nuo 10 ryto iki 4 po pietų. Treči. ir sekmadi. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius, Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadi. nuo 10-12; penktadieni 10-2. Šeštadieniai 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Ideda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonai: YArds 7-6616.
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Geras natarnavimas

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris, stį priežastim, galvos skaudėjimo, svaigimo ar: aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirenkuo teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daroma su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreivaiama i mokyklos vaikus.

VALANDOS:

Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro.
Šeštadieniai iki 4 val. vakaro.
Trečiadieni ir sekmadieni uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

SOPHIE BARCUS

RADIO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
Kasdien: Pirmadieni iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniai nuo 8:30 iki 9:30 ryto.
Ir kas pirmadieni nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro
Sekmadieni 8:30 — 9:30 val. ryto iš stoties WOPA 1490 kilocycles.

TEL.: HEMlock 4-2413

7121 SO. ROCKWELL ST
Chicago 29, Illinois

Paminklas komunizmo aukoms

Šiais metais sueina 15 metų, kai Sovietų Sąjunga okupavusi Lietuvą joje įvykdė komunistinį režimą ir pradėjo krašto sovietizaciją ir gyventojų naikinimą. Tuo pačiu metu be atvangos laisvam pasauliui komunistų yra skelbiama, kad Lietuva tik sovietinėje sistemoje yra pasiekusi savo kultūrinio ir ekonominio gerbūvio suklestėjimo. Ypač tai bandoma užacentuoti šiais metais, išleidžiant Lietuvoje net specialius metraščius 15-kos metų Lietuvos "išlaisvinimui" paminėti.

Kad komunistų linksniuojamas ir žadamas gerbūvis reiškia tik vergiją, dvasinį ir medžiaginį skurdą bei gyventojų naikinimą, laisvajam pasauliui privalome liudyti mes laisvieji. Mes, kurie stebėjome Lietuvos okupacijos eigą, riedančius su suimtaisiais į Sibiro taigas ešalonus ir komunistų genocidinius aktus Raseiniuose, Panevėžyje, Pravieniškėse, Biržuose ir kitur.

Lietuvių buv. Politinių Kalinių Sąjunga Chicagoje imasi didelio darbo: ji yra pasiryžusi dar šiais metais išleisti pirmosios bolševikų okupacijos dokumentus. Jie telpa Jono Rimšauskos paruoštoj knygoje "Sovietinis Genocidas Lietuvoje". Tai virš 500 psl. darbas, kuriame įvardinama iki 5000 asmenų: nužudytieji, deportuotieji mokytojai, kariškiai, gydytojai ir kitų profesijų asmenys. Pateikiama kelios dešimtys autentiškų liudininkų parodymų apie okupantų įvykdytus areštus, kalinimus, tardymus, deportaciją ir civilių bei kalinių žudymą. Taip pat talpinama iki 200 fotostatinių dokumentų ir foto nuotraukų. Autorius kaip Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjungos Tautinės Martirologijos skyriaus vedėjas šiam darbui medžiagą rinko nuo 1946 metų. Žinių surinkime jam talkino keletas tūkstančių asmenų.

Knygai specialų įvadą paruošė Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas Leonardas Šimutis.

Tokio leidinio išleidimas (gerame popieriuje ir kietais viršeliais) kainuos apie 7000 dolerių. Todėl prašome visų lietuvių talkos: tapkite "Sovietinis Genocidas Lietuvoje" knygos prenumeratoriiais. Paprasta prenumerata kainoja 5,- dol ir garbės — 10,- dolerių ir daugiau. Atspausa knyga pas platintojus kainos 7-8 doleriai.

Susidaręs didesnis prenumeratorių skaičius įgalins mus panašaus turinio leidinį išleisti ir anglų kalba, nes gautas pelnas bus skiriamas antikomunistinei akcijai.

15-kos metų Lietuvos okupacijos proga prašome paremti mūsų pastangas. Tuo prisidėsite prie amžinojo paminklo pastatymo raudonojo teroro aukoms! Padėkite demaskuoti kruvinojo komunizmo darbus!

Prenumeratoriai bus skelbiami spaudoje. Jei nesusidarys

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 4, 1955

didesnių kliūčių, knyga pasirodys rugsėjo — spalio mėn.

Prenumeratos užsakymus ir mokesčių siųsti Lietuvių buv. Politinių Kalinių Sąjungos Valdybos išdininkui šiuo adresu: Mr. Juozas Žičkus, 6357 so Albany Ave., Chicago 29, Ill. LbPK S-gos Chicagoje Valdyba

Didysis miestas — Chicago

"U. S. News and World Report", geg. 27 d. numeryje patalpino ilgą straipsnį apie Chicago, pavadintą "Chicago's comeback".

Iš jo galima patirti, kad miestas šiuo metu turi 3,8 mil. gyventojų, taigi 400,000 daugiau negu 1940 metais. Jo artimose apylinkėse gyvena milijonai žmonių, išsimėčiusių po 5 valsčius (counties), Indiana ir Illinois valstybėse (states). Šie žmonės miestui pagelbėjo pasiekti aukštų rezultatų prekių gamyboje, ku-

rie yra 4 kartus geresni negu buvo 1940 metais; pastatų statyme, pasiekusiame savo viršūnę laike 20 metų; geležinkelio prekių pervežime, aptaraujant 11% viso krašto siunčiamųjų gėrybių ir t.t.

Einant prie miesto rasinio pasiskirstymo, paminėtina, jog yra žymus nebalųjų prieauglis. 1940 m. Chicagoje jų buvo 282,244 arba 8,3% visų gyventojų, o dabar jau yra 630,000, atstovaujančių 16,7% bendro skaičiaus. Sekančiais metais nebalųjų skaičius manoma pasieks 831,000 (20,9%).

Kitas malonus reiškinys yra mažesnis kriminalinių nusikaltimų skaičius. Pav. 1952 m. žmogžudysčių buvo 289; 1954 m. — 277. 1952 m. moterų išprievartavimų buvo 627; 1954 m. — 471. 1952 m. automašinių vagysčių buvo 8,195; 1954 m. — 5,053.

— Buvę tremtiniai, nepamirškite likusių niūriose stovyklose savo draugų. Bent vieną kartą metuose aukokite jiems vienos dienos uždarbį!

Garsinkitės "N-nose"

Vasarvietė "NIDA"

Sav. PR. KALVAITIS
BEVERLY SHORES, INDIANA
Tel.: Michigan City 2-2711
LIETUVIŠKAS MAISTAS
ALUS IR VYNAS
GERA MAUDYMUISI VIETA

DAube 6-6887
DAINA
TELEVISION
PARDAVIMAS-TAISYMAS
3130S. HALSTED

Now! MELT AWAY FACIAL HAIR!
FACIAL QUALITY
Neet
CREAM OR LOTION
ODORLESS! 69¢ to \$1.19

TRAFICANTE BROS.

2301 W. Taylor St. TAYlor 9-9100
759 So. California Ave. SA 2-0301
Open Monday and Thursday Evenings

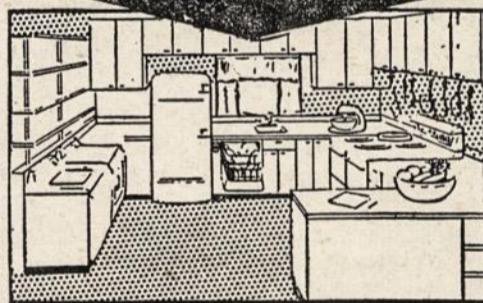

Get Entry Blanks at Illinois Furniture

WIN A Hotpoint DREAM HOME

1st PRIZE This Hotpoint Dream Home completely equipped, furnished, decorated and landscaped—including a lot of your choosing!

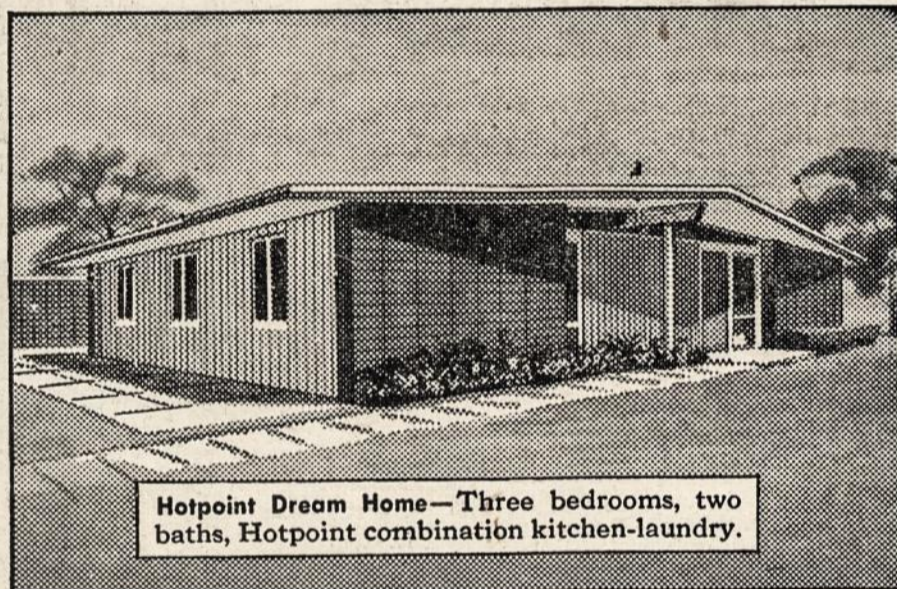
2nd PRIZE \$3,000.00
HOTPOINT COMBINATION KITCHEN AND LAUNDRY

• Including de luxe Hotpoint Range . . . Refrigerator-Freezer . . . Dishwasher . . . Disposall® Food Waste Disposer . . . Automatic Washer . . . Clothes Dryer . . . and cabinets.

EASY TO WIN!
You compete only with people in this part of the country!

• All you do is ask us for a FREE entry blank. Fill it out, then mail it in! That's all . . . no puzzles to solve, nothing to buy. Enter soon!

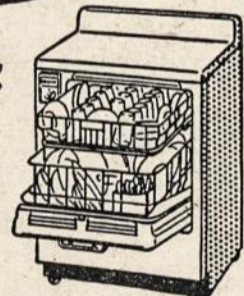
Hotpoint Dream Home—Three bedrooms, two baths, Hotpoint combination kitchen-laundry.

SPECIAL LOCAL PRIZE!

Enter Now At Our Store . . .

WIN A

Hotpoint
AUTOMATIC MOBILE DISHWASHER

NOTE! Winners will be refunded full purchase price on any single Hotpoint appliance bought during contest that duplicates prize won. Contest subject to all national, state and local regulations.

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO CO.

1570 N. Milwaukee Avenue

Tel. HUmboldt 9-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS